

Óvoda a sikerért
Helyi Óvodai Program
2001

Kossuth Nevelési Oktatási Központ
óvoda – általános iskola

Tartalom:

I. BEVEZETŐ	5
1. ÓVODAKÉP, GYERMEKKÉP, SAJÁTOS ARCULAT	7
2. HELYI SAJÁTOSÁGOKBÓL ADÓDÓ NEVELÉSI SZÜKSÉGLETEK, AZ INTÉZMÉNY SZOCIOKULTÚRÁLIS JELLEMZŐI	8
3. AZ ÓVODAI NEVELÉS RENDSZERE:.....	9
4. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE / OAP /.....	10
II. HELYI PROGRAMUNK CÉLJA, FELADATAI, ALAPELVEI	12
1. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA:.....	12
2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI:	12
a./ <i>Testi nevelés terén:</i>	12
b./ <i>Érzelmi nevelés terén:</i>	13
c./ <i>Értelmi nevelés terén:</i>	13
3. ALAPELVEINK:	14
4. MÓDSZERTANI ALAPELVEK:.....	14
III. PROGRAMUNK ALAPVETŐ KERETEI	16
1. GONDOZÁS, EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD.....	16
a. <i>Feladataink a gondozás és az egészséges életmód kialakítása terén</i>	16
b. <i>A fejlesztés tartalma:</i>	16
c. <i>A fejlődés jellemzői</i>	17
2. ÉRZELMI BIZTONSÁG ÉS SZOCIALIZÁCIÓ	17
a. <i>Feladataink az érzelmi biztonság megteremtése terén</i>	17
b. <i>A fejlesztés tartalma:</i>	18
c. <i>A fejlődés jellemzői</i>	18
IV. A GYERMEK TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	19
1. JÁTÉK.....	19
a. <i>Az óvónő feladatai a nyugodt játéklelet kialakítása terén</i>	19
b. <i>A fejlesztés tartalma</i>	21
c. <i>A fejlődés jellemzői</i>	21
2. MUNKA, MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	22
a. <i>Feladatunk a munka és munkajellegű tevékenységek fejlesztése terén</i>	22
b. <i>A fejlesztés tartalma</i>	22
c. <i>A fejlődés jellemzői</i>	23
3. A TANULÁS	23
a. <i>Az óvónő feladatai</i>	24
b. <i>A fejlesztés tartalma</i>	25
c. <i>A fejlődés jellemzői</i>	25
V. A FEJLESZTÉS TARTALMI ESZKÖZEI	26
1. ANYANYELVI NEVELÉS ÉS KOMMUNIKÁCIÓ	26
a. <i>A fejlesztés tartalma</i>	26
b. <i>Az óvónő feladatai</i>	27
c. <i>A fejlődés jellemzői</i>	28
2. KÖRNYEZET MEGISMERÉSÉRE ÉS VÉDELME NEVELÉS, MATEMATIKAI ISMERETEK NYÚJTÁSA	28
a. <i>A fejlesztés tartalma</i>	30
b. <i>Az óvónő feladatai</i>	31
c. <i>A fejlődés jellemzői</i>	32
3. ÉSZTÉTIKAI NEVELÉS	33
<i>Mese-vers helye a nevelési folyamatban</i>	33
a. <i>A fejlesztés tartalma</i>	34
b. <i>Az óvónő feladatai</i>	35
c. <i>A fejlődés jellemzői</i>	36
<i>Ének-zene, énekes játékok</i>	36
a. <i>A fejlesztés tartalma</i>	37
b. <i>Az óvónő feladatai</i>	38
c. <i>A fejlődés jellemzői</i>	39

d, Mozgásfejlesztés lehetőségei a zenei nevelésben	39
1. Nagymozgások fejlesztése	39
2. Egyensúlyérzék fejlesztése	40
3. Finommotorika fejlesztése	40
<i>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</i>	40
a, A fejlesztés tartalma	41
b, Az óvónő feladatai	42
c, A fejlődés jellemzői	42
4. A MOZGÁS	43
a, <i>A fejlesztés tartalma</i>	45
• Nagymozgások fejlesztése	45
• Egyensúlyérzés fejlesztése	45
• Szem – kéz, láb – koordináció	45
• Finom motorika fejlesztése	46
• Testséma fejlesztése	46
• Testséma fejlesztés, személyi zóna alakítása	46
• Testséma fejlesztése, testrészek ismerete, begyakorlása a testrészek mozgatásával	46
• Percepciófejlesztés, vizuális észlelés fejlesztése	46
• Térpercepció, térbeli viszonyok	46
• Verbális fejlesztés	46
b, <i>Az óvónő feladatai</i>	47
c, <i>A fejlődés jellemzői</i>	47
A vízhez szoktatás tényezői:	49
VI. ÓVODÁNK HAGYOMÁNYAI, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI.....	50
VII. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE.....	51
CSALÁD -ÓVODA	51
EGYÉB KAPCSOLATAINK:	51
VIII. A HELYI ÓVODAI PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK VIZSGÁLATA	53
I. BEVEZETÉS	53
II. MINŐSÉGBIZTOSÍTÁS	53
1. <i>Fogalma, rendszerei</i>	53
Kulcsprobléma a tervezés	54
2. <i>Projekt a szülők elégedettségének vizsgálatára</i>	55
III. PROGRAMUNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA, ÓVODÁNK SAJÁTOS ARCULATA	56
IV. A HELYI ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM FELTÉTELEINEK FELÜLVIZSGÁLATA	57
1. <i>Tárgyi feltételek:</i>	57
2. <i>Személyi feltételek</i>	57
3. <i>Irányításra vonatkozó feladatok</i>	57
V. A HELYI ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM FOLYAMAT VIZSGÁLATA	58
1. <i>A gyerekek fejlődésének vizsgálata</i>	58
2. <i>A Helyi Óvodai Nevelési Program bevéálásának vizsgálata a gyakorlatban</i>	59
1. A nevelés alapvető kereteinek vizsgálata	59
1. Gondozás	59
2. Érzelmii biztonság és szocializáció	59
1. Játék	60
2. Munka	60
3. Tanulás	60
2. A mozgásfejlesztés eredményességének vizsgálata (második minőségi kör)	61
3. A környezet megismerésére és védelmére nevelés (harmadik minőségi kör)	61
4. Menedzsment, mint minőségi kör	61
5. Család – óvoda kapcsolatát vizsgáló minőségi kör	61
6. Az iskolára való felkészítés hatékonyságát vizsgáló minőségi körök?	62
VI. A VIZSGÁLAT BEFEJEZÉSE, ELÉGEDETTSÉGI SZINTEK MÉRÉSE	62
1. <i>A fenntartó elvárásai</i>	62
2. <i>Szülők elégedettsége</i>	62
3. <i>Az óvoda dolgozóinak elégedettsége</i>	62
4. <i>Társintézmények elégedettségi szintje</i>	63
VII. ÜTEMEZÉS	63
IX. HELYI PROGRAMUNK KÖLTSÉGVETÉSE	65

HELYI PROGRAMUNK KÖLTSÉGVETÉSE (1999-2003.)..... 66

I. Bevezető

Hisszük és valljuk, hogy a gyermek életkori sajátosságából adódó tevékenységi forma a játék és a mozgás tudatos, szervezett pedagógiai ráhatással olyan irányba terelhető, hogy elősegítsék egy testileg, lelkileg ép, egészséges, érzelmekben gazdag gyermeki személyiség kibontakozását. A játék és a mozgás adta sokoldalú lehetőségeket kihasználva, gazdag tapasztalatszerzés és megismerés útján kívánjuk gyermekeinket felkészíteni az iskolai életre. A mozgás komplexitása abban rejlik, hogy általa szereznek információt az őket körülvevő világról.

Ezért választottuk programunk kiemelt feladatának a

mozgást

és a közvetlen és tágabb

környezet

megismerését és védelmét.

A több éve sikeresen alkalmazott „Kudarccal az iskolában” program juttatta nevelőtestületünket arra az elhatározásra, hogy helyi programunkban

Porkolábné Dr. Balogh Katalin által kidolgozott

Komplex Prevenációs Óvodai Program-ból

A mozgásfejlesztés anyagát adaptáljuk.

Programunkban az erőltetés, a siettetés nem cél, fontosabbnak tartjuk a kivárást, a természetességet, a gyermeki méltóság tiszteletben tartását, és a nagyfokú toleranciát.

„Gyermekekkel foglalkozni ez bizonyosan a leghálásabb munka, mi osztályrészünköl juthat, és saját tökéletesbülésünket is ez mozdíthatja leginkább elő...”

Brunszvik Teréz

Napló 1846-1855

Helyi programunk meghatározó dokumentumai:

- 1996-os többször módosított Köznevelési Törvény
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Budapest XV. Ker. Önkormányzat Oktatási Konceptiója
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex Prevenációs Konceptiója
- 1989-es átdolgozott ONP

1. Óvodakép, gyermekkép, sajátos arculat

A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi. A gyermek alapszükséglete az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes, kiegyensúlyozott légkör, az óvodai élet minden mozzanatát átható játékosság, melynek során tapasztalhatja az óvodában az odafigyelő, őszinte emberi érzéseket.

Legyen a gyermek-felnőtt kapcsolat olyan, hogy érzelmeit, igényeit, nyíltan, őszintén fejezhesse ki. A gyermek siker orientált személyiséggé alakul, ha a mindennapi élet apróbb eredményeit sok dicsérettel jutalmazzuk. Az óvodai élet során tanulja el tőlünk az egymásra való odafigyelés képességét, az együttérzés, az egymás segítségét és az egymáshoz való alkalmazkodást. Tapasztalja és gyakorolja mindennapjai során az olyan alapvető emberi értékeket, mint igazság, jószág, szépség és szeretet, tisztelet, megbecsülés.

Csak az a gyerek tiszteli, szereti óvónőjét, aki maga is szeretet, tiszteletet kap a nap minden percében, órájában.

Olyan óvodát szeretnénk, ahol a nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakozására törekszik, ahol a gyerekeket különleges védelem illeti meg, figyelembe véve mindenek felett álló érdekeit.

„Minden Gyermekek Egyedi és mint ilyen joga elvárni személyisége tiszteletben tartását. Szüksége van arra, hogy a saját ritmusának megfelelően éljen és pihenjen, joga, hogy ne legyen tiszta és tökéletes, joga van hibázni. Szüksége van a feltalálásra és alkotásra, szüksége van esztétikai érzelmekre, joga van bármiféle tudás megszerzésére.”

/ Celestin Freinet /

2. Helyi sajátosságokból adódó nevelési szükségletek, az intézmény szociokulturális jellemzői

Az óvodáinkba járható gyerekek többsége lakótelepen éli mindennapjait, ezért számukra a mozgás, a környezet, és a természet megismerésének lehetősége korlátozott. **Szociokulturális** felmérések alapján a szülők egész napos elfoglaltsága, a munkanélküliségből is adódó anyagi források hiánya, valamint a médiák káros hatása már az óvodás korban észrevehető és mindezek az örömteli mozgás lehetőségétől fosztják meg gyermekeinket. Feladatunk, hogy a mozgás és a természet szeretete, védelme épüljön be a gyerekek tevékenységébe, váljon természetes igényükké, szokásukká.

A fentiek miatt pontosan számba kell venni azokat a lehetőségeket, amelyek a Szövőgyár utcai és a Régi Fóti Úti épület sajátosságaiból, elhelyezkedéséből, tárgyi feltételrendszeréből fakadnak annak érdekében, hogy a mozgásfejlesztés számára és környezet megismeréséhez feltérképezzük a helyi adottságokat, sajátosságokat.

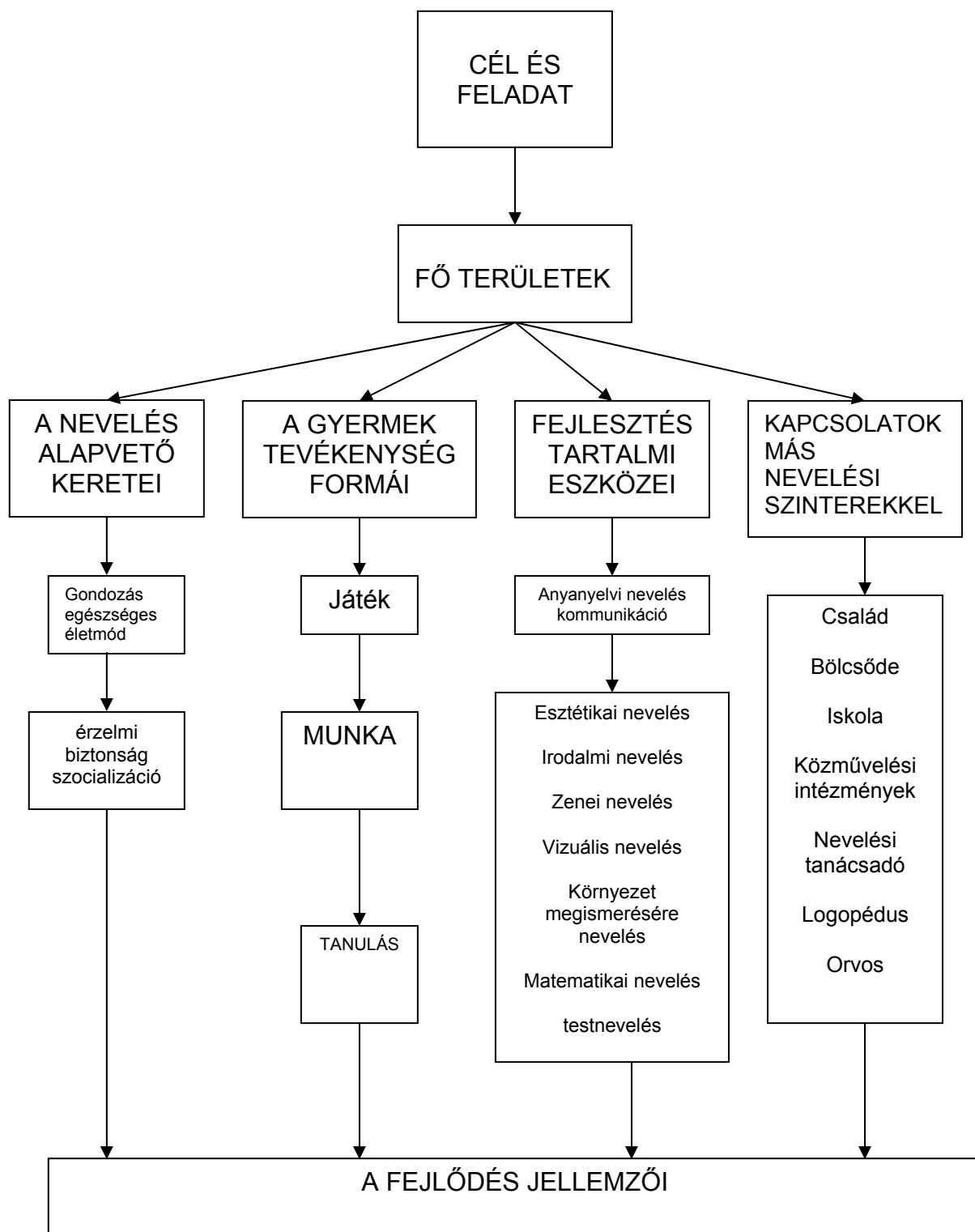
A **Régi Fóti úti** épület családi ház jellegű, három csoportszobát tartalmazó építmény. A környezet egyik fele lakótelepi, másik fele családi házas beépítettségű. A lakótelepi háttérből következő feladatokat a Szövőgyár utcai épületnél vesszük számba, itt a családi házból érkező gyerekek szociokulturális háttéréhez való kapcsolódást vizsgáljuk.

Nagymértékben lehet támaszkodni a „kert” adta lehetőségekre, az óvoda egész kialakítása egy kertes házhoz hasonló, ahol a kert játszóudvarrá alakított. Jó lehetőség nyílik a foglalkozásokon a természetes anyagok használatával egyfajta életmód kultúra közvetítésére, a hagyományos kerttel jellemzett életmód értékeinek ápolására, átadására. A játszóudvar mérete miatt nagy szükség van a szűkebb környezetet bemutató sétákra.

A **Szövőgyár utcai** épület tisztán lakótelepi környezetben helyezkedik el. Az épület jellege szintén ilyen. Sajnos itt is jellemző a játszóudvar kis mérete. Itt a játszóudvaron található mozgást fejlesztő udvari játékok használatán túl nagyon nagy hangsúlyt kap a séta szervezése, mint a környezet megismerésének módja. Közel található a Szilas patak, amelyhez tett séták alkalmával a vízparti növény és állatvilág figyelhető meg, valamint a környezet védelmének fontossága. Kirándulások szervezésével, kertekbe tett kirándulásokkal oldható meg, hogy a gyerekek többféle életmóddal is megismerkedhessenek.

Mindkét épület játszóudvara méretéhez képest jól felszereltnek mondható udvari játékokkal, a mozgásfejlesztéshez mindkét épület rendelkezik tornaszobákkal. A mozgás fejlesztéséhez a közeli iskolaépület korszerű tornaterme is használható.

3. Az óvodai nevelés rendszere:

4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére / OAP /

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

2. Az iskolaérettségnek az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

a./ A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b./ A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

-az önkéntelen emlékezeti bevésés és a felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

-megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

-a cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

-érhetően, folyamatosan kommunikál, **beszél**, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat alkot, tisztán ejti a magánhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek), végig tudja hallgatni és megérteni mások beszédét,

-**elemi ismeretekkel** rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos

közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák és szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségű ismeretei vannak.

c./ Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

II. Helyi programunk célja, feladatai, alapelvei

1. Az óvodai nevelésünk célja:

A 3-8 éves gyerekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének és személyiségük kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Célunk, hogy a természeti és társadalmi környezetben otthonosan mozgó gyermeket neveljünk, teret engedve önállósági törekvéseinek. Célunk továbbá az önállóan gondolkodó problémamegoldó segítőkész, együttműködésre képes, a másság elfogadására alkalmas és fogékony gyermekek nevelése.

2. Óvodai nevelésünk feladatai:

- a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése,
- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges szociális és értelmi érettség kialakítása,
- a tanulási zavarok megelőzése.

Tapasztalataink azt igazolják, hogy minél több időt töltenek a gyerekek a szabadban az örömteli mozgás gyakorlásával, gátlásaik, feszültségeik hamarabb oldódnak, így az érési folyamat egy kiegyensúlyozott személyiség kialakulásához vezetnek. Óvodáink széles körű szocializációs teret hoznak létre, melyben a gyermekek elsajátítják a társas érintkezés alapvető normáit.

Nevelési céljaink megvalósítása érdekében nevelő munkánkban az alábbi feladatokat kell elvégeznünk:

a./ Testi nevelés terén:

A testi nevelés során feladatunk a gyermekek testi szükségleteinek, természetes mozgásigényük kielégítése, egészségük, testi épségük védelme, edzése.

Óvodai nevelésünk segítse elő, hogy gyermekeink komfortérzete biztosítva legyen.

- legyenek egészségesek, edzettek, alkalmazkodó képesek,
- mozgásuk váljon összerendezetté,
- sajátítsák el a megfelelő egészségügyi szokásokat,
- ismerjék fel a legalapvetőbb testi szükségleteiket,
- szívesen tevékenykedjenek a szabadban.

A testi nevelés érvényesüléséhez lehetőség szerint biztosítjuk az optimális környezetet (udvar, játéktér, játékeszközök).

b./ Érzelmi nevelés terén:

Az egyén csak közösségben élhet, a közösség hatást gyakorol az egyénre, miközben elsajátítja a közösség alapvető normáit. A környezet a fejlődés potenciális forrása, megismerni pontosan a cselekvés és a szó egységében lehet. A gyerekek közössége nem magától alakul, tudatos pedagógiai folyamat hozza létre az óvodai nevelés keretei között. A család-óvoda szoros kapcsolatának fontossága nem elhanyagolható, a családi és bölcsődei szocializációt az óvoda folytatja, kiegészíti, segítve a beilleszkedést a társadalmi környezetbe. Feladatunk az óvodai közösség vonzóvá tétele, a változatos tevékenységi formák tervezése, amelyek közben a gyerekek tapasztalatot nyernek, megismernek, gyakorolnak. A közvetlen környezet megismerése közben alakítják társas kapcsolataikat. (gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt) A kíváncsiság mozgató rugóit használjuk fel az érzelmek formálására, és segítjük az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képesség kialakulását (barátkozás, figyelmesség, segítőkészség, együttérzés...stb.) Az együttéléshez szükséges tulajdonságok csak akkor fejlődnek, ha a gyermekek azokat gyakorolják. A szocializálódás folyamatában a társadalmi szerepek tevékeny elsajátítása alapvető személyiségfejlesztő hatású, a gyerekek harmonikus fejlődéséhez nélkülözhetetlen. Az érzelmi nevelés terén hangsúlyozott szerepet kap:

-szociális

-esztétikai

-erkölcsi érzelmek kialakítása, fejlesztése.

A gyerekek belső érése a családi nevelés és az óvodai nevelésünk eredményeként eljut az óvodáskor végére az iskolai munkához, eléri az iskolai megkezdéshez szükséges fejlettségi szintet.

c./ Értelmi nevelés terén:

Értelmi neveléssel a gyermekeket korszerű ismeretekhez juttatjuk a természeti és társadalmi környezetükről és e folyamatban kifejlődnek mindazok a képességeik, amelyek birtokában képesek lesznek önállóan a további ismeretek megszerzésére, alkalmazására és rendszerezésére. Az értelmi képességek fejlesztését a tanulás folyamatában, a tanulást pedig a játékba ágyazva valósítjuk meg. E közben építünk a gyerek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, tevékenységi és megismerési vágyaira. Az értelmi nevelés feladata a korszerű, általános műveltség átszármaztatása, az értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, beszéd).

3. Alapelveink:

- nevelő munkánkat hassa át a gyermek iránti őszinte szeretet, tisztelet, megbecsülés, a gyermek szabadságának és méltóságának tiszteletben tartásával,
- a gyermek különleges védelem illesse meg, mindig és minden a gyermek érdekében történjen,
- a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezzé,
- a követelés és tisztelet egységének szem előtt tartása mellett a pozitívumokra való támaszkodás elve érvényesüljön,
- a nevelés az egyéni sajátosságok figyelembe vételével valósuljon meg, a másság elfogadása is érvényesüljön,
- legyen alapja szakmai munkánknak az új dolgok iránti fogékonyság és nyitottság,
- nevelőmunkánk során a tervszerűség, a rendszeresség, a következetesség, a folyamatosság és a tolerancia érvényesüljön.

4. Módszertani alapelvek:

1. Ismerjen az óvodapedagógus sok mindent, de mindent nem ismerhet. Tudásához a kereső, probléma érzékeny, befogadó attitűd párosuljon. Látásmódja legyen holisztikus. Fogadja el, hogy a környezet soktényezős, de összefüggő rendszer, amelyben nincs lényegtelen elem.
2. Az óvodás gyereknél nem az átadott ismeretek mennyisége, hanem az ismeretre irányuló tevékenység és a felnőtt minta által kialakított hatás a fontos (szociális tanulás-szokások).
3. Az óvodapedagógus legyen tájékozott, érdeklődő, a részletekre is figyelő. Engedje a gyerekeket elmélyülten keresni, kutatni. Várja ki az eredményeket. Teremtse olyan helyzeteket, ahol a széles körben értelmezett környezetet – benne önmagát – a gyermek élményszerűen tapasztalhatja, megfigyelheti, cselekvő, játszó részese lehet. Alakítson ki együttműködő kapcsolatot a szülőkkel és az óvoda körüli társadalmi környezettel.
4. Ne sietesse az óvodapedagógus a gyermekeket a tapasztalásban!
5. Engedje a gyerekeket tapasztalni, elmélyülni, kíváncsiskodni, játszani: röviden gyermeknek lenni.
6. Az óvodapedagógus segítse hozzájutni a gyerekeket az élményekhez, megfigyelésekhez! Segítse olyan környezettudat formálását, amely tartalmazza a környezettel való együttélést, a környezetbarát életvitelt. Segítse a holisztikus szemlélet kialakulását.

7. Az óvodapedagógus fogadja el a gyerekek szünni nem akaró kíváncsiságát, minden gyermek másságát. Fogadja el a szülők támogatását, az együttműködést, ötleteiket, a tanácsokat a munkatársaktól.
8. Feltételezzen együttműködési készséget a családról, az iskoláról, a társadalmi szervekről és az önkormányzatról. Önmagával szemben legyen igényes pedagógiai kultúráltságában, környezettudatos magatartásában.
9. Az óvodapedagógus csak elősegíti, de nem dönti el a későbbi magatartásformák kialakulását. A folyamatos társadalmi hatások esetleges gyengítő hatása ellenére bízjon munkája sikerében.
10. Kezdeményezzen az óvodapedagógus a gyermekek számára könnyed, vidám, játékos tevékenységet. A játéktevékenységnek tapasztalást és megismerést segítő hatása van. Az óvodai nevelés a játékot a legáltalánosabb tevékenységnek tartja. A gyermeki munka és tanulás tevékenységet is áthatja a játék. Munkánk során mi is arra törekszünk, hogy a gyermekekben meglévő kíváncsiságot éltetve, a számunkra fontos mesevilágot figyelembe véve, realisztikus ismeretekhez juttassuk őket.
11. A módszerek alkalmazzák az elemi tudományos megismerés módszereit (megfigyelés, vizsgálat, összehasonlítás, mérés, kísérlet, modellezés).

III. Programunk alapvető keretei

1. Gondozás, egészséges életmód

Óvodai nevelésünk egyik alapvető feladata a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, a testi-lelki harmónia megteremtése és az egészséges életmód kialakítása érdekében a szükséges feltételek biztosítása. A gondozás a kisgyermek olyan alapvető igényeit elégíti ki, mely elősegíti fejlődését, növekedését, komfortérzetét és ez által megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülését. Programunkban az egészségnevelés terén is a prevencióra fektetjük a fő hangsúlyt, ennek érdekében a gyermekek életkorának megfelelő optimális életritmus kialakítására törekszünk, figyelembe véve a családi szokásokat. A szokásrend sajátos hatásrendszerben fejlődik. Nagyon erős a gyermekek modellkövető tanulása, melynek sajátossága a gyermekek részéről a szereteten alapuló érzelmi viszony (család-gyermek kapcsolat, gyermek-óvónő kapcsolat, óvoda-család kapcsolat). Optimális eredményt e területen csak az óvoda - család összhangban való működése hozhat létre.

a. Feladataink a gondozás és az egészséges életmód kialakítása terén

- a gyermek igényének felkeltése a kellemes, nyugodt környezet létrehozására
- az egészséges környezet biztosítása az óvoda lehetőségeit figyelembe véve
- helyes, optimális életritmus kialakítása (napirend)
- érzelmi biztonság nyújtása
- pozitív magatartási modell biztosítása
- betegségek megelőzése, korrekciója
- a gyermekek önállóságának és öntevékenységi vágyának alakítása

b. A fejlesztés tartalma:

- helyes életritmus kialakítás
- táplálkozás
- testápolás
- öltözködés
- mozgás, edzés, pihenés
- egészségvédelem

A napi kiegyensúlyozott, céltudatos és ahhoz kapcsolódó gyermeki tevékenységek és szokásformák, a helyes és rugalmas napirend kialakítása biztosítják a megfelelő életmódot a gyermek számára. Ezek visszahatnak az életfolyamatokra és ez által a gyermek fokozatosan megtanul alkalmazkodni. A gyermeki tevékenységek rendszerében lényeges a folyamatosság, a rendszeresség, a kötetlenség és az önkéntesség biztosítása. Meghatározó szerepe van a család és az óvoda kölcsönös bizalmon alapuló kapcsolatának, partneri együttműködésének.

c. A fejlődés jellemzői

Törekcsenek a gyermekek saját egészségük megőrzésére. Az alapvető egészségvédő és egészségmegőrző szokások megtartására, önállóan, biztossággal, természetes teendőként látják el. Kialakul szokásrendszerük és kultúrált viselkedési formájuk. Ügyelnek saját személyiségük és környezetük gondozottságára. Kialakul segítőkészségük társaik iránt.

2. Érzelmi biztosság és szocializáció

A szociális kapcsolatok kialakulásának alapja, lényege érzelmi kapcsolat. Hatása-pszichológiailag elsősorban az érzelmi kiegyensúlyozottság és ez által a személyiség megfelelő fejlődésének biztosítása, pedagógiailag pedig a másik emberhez, a közösséghez való alkalmazkodni tudás elsajátítása. Hiánya érzelmi zavarokat okoz, gátolja a fejlődést, és nagymértékben megnehezíti a szociális érettség kialakulását.

a, Feladataink az érzelmi biztosság megteremtése terén

- Az óvónő az első számú modell, példakép a társas viselkedésben.
- A környezet kialakítása, melyben a gyermekek biztossággal mozoghatnak, megtalálják a teret a közös játékhoz, vagy a csendes elvonuláshoz.
- A csoport összetételének figyelembe vétele.
- A játékban az életkoruknak megfelelő eszközt, helyet és megfelelő időt biztosítunk.
- Tanítsuk meg a társas érintkezés alapvető magatartás normáira.
- Az együttes játék és tevékenykedés közben kialakult baráti kapcsolatok támogatása, erősítése.
- Konfliktus helyzet megoldó képesség fejlesztése.
- Tudja használni és alkalmazni a metakommunikáció eszközeit.

- Erősítse a közösségi érzést.
- Éljen az egyéni bánásmód eszközével.
- Legyenek a csoportnak hagyományai.
- Ismerje a gyerekeket.
- Jutalmazás, büntetés eszköztárában a kölcsönös bizalom legyen a formáló erő.

b, A fejlesztés tartalma:

- beszoktatás
- a gyermek tevékenységének megszervezése
- távlatok és hagyományok alakítása, ünnepek
- közösségi élet szokásai

c, A fejlődés jellemzői

- aktívan részt vesznek a közös tevékenységekben
- segítik egymást
- türelemmel végighallgatják óvónőiket és társaikat
- örülnek a közösen elért sikereknek
- alkalmazkodnak egymáshoz és a szabályokat betartják
- kudarc esetén uralkodnak érzelmeiken

IV. A gyermek tevékenységi formái

1. Játék

A játék alapvető feltétele a nyugodt légkör megteremtése. A kiegyensúlyozottság, a harmónia eléréséhez fontos, hogy az óvónő meleg, közvetlen kapcsolatot hozzon létre a gyermekekkel, feladatunk a tudatos, megengedő, támogató, biztonságot adó jelenlét. Az óvodákban kétféle játékfolyamat figyelhető meg:

- „igazi játék” A gyermekek spontán játéka, az óvónő csak elfogadó és csak a legszükségesebb esetekben- vagy ha arra kéri- kapcsolódik be.
- Az óvónő által kezdeményezett játék, amelyben a különböző területek, témák érintése által a műveltségtartalom bővítése történik. Természetesen ez is a gyermekek személyes igényeihez, önkéntes részvételükhöz igazodik.

A gyermek játéka létforma, az óvodás korú gyermek elsődleges tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék célja a gyermeki személyiség kiteljesedése, amelyben tükröződnek a belső feszültségek, érzelmek és indulatok, külső hatások, vágyak, élmények, amelyeknek megélése csak a játék világában lehetséges. Az óvodai játék feladata, hogy örömteli, szabad, spontán alakuló játékélményeket nyújtson a gyermekeknek, melyeken keresztül egészségesen fejlődnek a pszichikus funkciók.

Az óvodai élet során fejlettségüknek megfelelően változnak a játék szinterei, kifejlődnek képességeik, jártasságuk, fejlettségüknek megfelelően sajátos módon tükrözik a valóságot.

a, Az óvónő feladatai a nyugodt játékélet kialakítása terén

- A játékirányítás alapvető sajátossága, hogy közvetett.
- Az óvónő biztosítsa, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat valósíthassák meg a játékban, hogy fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak.
- Indokolatlanul ne avatkozzék a játékba, a közbelépés csak akkor szükséges, ha a gyermekek egymást zavarják, ha a játékszerek használata testi épségüket veszélyezteti, vagy ha a konfliktusokat a játzó csoport nem képes önállóan megoldani.
- Az eljárás akkor helyes, ha megelőzi az ellentétek kibontakozását, elhárítja a gyermekeket és a játékot veszélyeztető helyzetek létrejöttét.

- Beavatkozásra akkor van szükség, ha a játék tartalma nem kívánatos viselkedési formák kialakulását váltja ki. Ilyenkor az óvónő próbáljon pozitív fordulatot adni a játék menetének.
- Segítsen technikai tanácsot adni, segítségnyújtással fokozhatja játékkedvüket, elmélyítheti a játékokat.
- Az óvónő a játékfejlődés általános tendenciáin túl, vegye figyelembe az egyéni sajátosságokat, a gyermekek fejlettségének különböző szintjét, aktivitásuk, érdeklődésük különbözőségeit. Egyrészt igazodjék az adott fejlettségi szinthez, másrészt segítse, hogy a gyerekek egyéni lehetőségeiknek megfelelően magasabb szintre jussanak.
- A játék örömet fokozza, ha az óvónő maga is szívesen vesz részt benne. A jó hangulatú játék irányítása megköveteli az óvónőtől, hogy maga is tudjon és szeressen játszani.
- Ismerje a gyermekek érdeklődési körét, tapasztalatait, élményeit, igyekezzen megérteni, hogy a játékban mit akarnak elérni, létrehozni.
- Soha ne hagyja felügyelet nélkül a gyerekeket.
- Teremtse meg a játék feltételeit, lehetőségeit a szabadban és az udvaron egyaránt.
- Segítse megszervezni játékukat, változatos szervezésével érje le, hogy a gyermekek szívesen tartózkodjanak az udvaron.
- A játékot befolyásolják mindazok a körülmények, amelyek között a játék zajlik, ezért fontos a feltételek olyan szintű biztosítása, melyek segítségével a játék tartalmassá, sokoldalúbbá válhat.
- Alapvető feltétel a nyugodt légkör biztosítása. A kiegyensúlyozottság, a harmónia eléréséhez fontos, hogy az óvónő meleg, közvetlen kapcsolatot hozzon létre a gyermekekkel, feladata a tudatos, megengedő, biztonságot adó jelenlét.
- Törekedjék arra, hogy a gyermekek az óvodába érkezés pillanatától a hazamenetelig sokféle játékot indíthassanak és szervezhessenek önállóan.
- Legyen módjuk az önálló kezdeményezésre a játékhoz szükséges eszközök kiválasztásában, gyakorolják a konfliktus önálló megoldását.
- A különböző jellegű játékok más és más helyet igényelnek, alakítson ki az óvónő állandó és ideiglenes játszóhelyeket, legyen lehetőségük a nagyobb mozgást igénylő játékokhoz, szőnyegen építhessenek, konstruálhassanak, megfelelő méretű asztalokon ábrázolhassanak, barkácsolhassanak. Legyen lehetőségük kuckók kialakítására, szerepjátékokhoz, bábozáshoz, dramatizáláshoz.
- Biztosítsa az elmélyült, nyugodt játékot és az ehhez szükséges helyet az udvaron, játszótereken és a kirándulások alkalmával is.
- A folyamatos és gazdag játék kialakulásához időre van szükség. Indokolatlanul ne szakítsa meg az óvónő a játékot, a kötetlen foglalkozások szervezése ennek megfelelően történjék.

- Az elmélyült játékot nagymértékben elősegítik a megfelelően kiválasztott játékszerek. Ezek legyenek esztétikusak, könnyen tisztíthatók és veszélytelenek.
- A tudatos óvónői munka lényeges eleme a különböző nagymozgások, szem-kéz koordináció, finommotorika fejlesztéséhez szükséges, valamint a figyelemfejlesztő, emlékezeti vagy felismerő, stratégiai vagy értelemfejlesztő játékok kiválasztása.
- Az óvónő tervszerűen és tudatosan alakítsa úgy a csoport életét, hogy tapasztalatokat, élményeket nyújtson a gyermekeknek, amelyek ösztönözzék őket minden évszakban a szerepjátékra, élményeik, tapasztalataik pozitív vagy negatív érzelmű lejátszására.

b, A fejlesztés tartalma

- gyakorlójáték
- szerepjáték
- szabályjáték
- építőjáték
- építőjáték
- bábozás, dramatizálás

c, A fejlődés jellemzői

- Szükségleteinek és életkorának megfelelő játékot választ
- Bekapcsolódik a közös játékokba
- Önálló, kezdeményező megnyilvánulásai vannak
- Alakuljanak ki pozitív érzelmei társai iránt
- Kezdeményező
- Aktívan részt vesz az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban
- Képes a szabályjátékok megtanulására
- Betartja a megismert szabályokat
- Létrehoz egyszerű modelleket, maketteket
- Ötletei, javaslatai vannak
- Tevékenységéhez helyes anyagot és eszközt választ
- Képes élményeinek lejátszására
- Elfogadja társai ötleteit, javaslatait

- Legyen képes a csoportban való játéokra
- Képes a szerepek elosztására azok vállalására

2. Munka, munka jellegű tevékenységek

A munka a gyermekek számára olyan célirányos tevékenység, amely során a közösségi kapcsolatok, szokások, szabályok, kötelességek teljesítése fokozatosan alakulnak ki. A munka a gyermekek számára önként, örömmel és szívesen vállalt játékos tevékenység. A munka elvégzését külső szükségesség indokolja, felelősséggel jár, kialakul bennük a munka céljának tudata. A munkavégzés folyamatában fokozatosan formálódnak, egyre pontosabbá válnak a munkavégzéshez szükséges jártasságok, készségek, képességek. Megtanulják rendeltetésszerűen használni az eszközöket. A munka, munka jellegű tevékenységek az óvodás kor végéig megőrzik játékos jellegüket.

a, Feladatunk a munka és munkajellegű tevékenységek fejlesztése terén

- Megtanítjuk a gyerekeket a feladatok elvégzésére:
Eszközhasználat,
Munka helyes sorrendje,
Legcélszerűbb megoldás
- Megteremtjük az önálló munkavégzés feltételeit és lehetőségeit (léghő, hely, idő, eszköz, élménybiztosítás)
- Fokozatosan bevezetjük az egyes munkafajtákat
- Biztosítjuk a munka állandóságát és folyamatosságát
- Figyelembe vesszük a gyermek életkori és egyéni sajátosságait
- Ösztönözzük a gyerekeket az aktivitásra
- A munkát ne végezze el senki a gyermek helyett
- A közösen végzett munka során alakítjuk a baráti kapcsolatokat
- A család és óvoda kapcsolatában hangsúlyozzuk a munkára nevelés fontosságát

b, A fejlesztés tartalma

- A naposság*

A naposság közösségi megbízás, gyakorlása közben a gyerekek olyan munkát végeznek, amely a csoport életében nélkülözhetetlen. Fokozatosan vezetjük be, ügyelünk a gyermek terhelésének lassú növelésére.

•*Alkalomszerű munkák*

Az alkalomszerű munkák a környezet rendjének biztosítása, az ünnepekre való felkészülés és egyéb megbízások, melyek lehetnek állandóak, vagy időszakosak.

•*A növény- és állatgondozás*

A növények és kisállatok gondozásával járulnak hozzá a gyerekek ezek életfeltételeinek megteremtéséhez, miközben tapasztalás útján ismereteik bővülnek. Történhet a csoportszobában és az udvaron.

c, A fejlődés jellemzői

- Önállóságra törekszik, önállóan vállal feladatokat
- Felismeri saját képességeinek határát
- Megismeri az eszközhasználatot és a használattal járó veszélyeket
- Egyéni fejlettségének megfelelő feladatot képes elvégezni
- Visszatérő rendszeres feladatai annak / naposság, növénygondozás /
- Megbízásait pontosan teljesíti
- Felismeri a segítségadás lehetőségeit
- Ismeri a munkaeszközök, szerszámok helyét és használatát
- Képes az eszközök megóvására és saját épségének megőrzésére
- Igénye van a hibák és rendellenességek korrigálására
- Szívesen gondozza a környezetében élő növényeket, állatokat

3. A tanulás

- Óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység.
- Tapasztalatszerzés, gondolkodás örömeinek átélése
- Megismerő képességek fejlesztése

- Tudás, tanulás iránti vágy felébresztése
- Képszerű és szemléletes gondolkodás kialakítása
- Beszédészlelés és beszédértés, szóbeli kifejező képesség fejlesztése
- Problémamegoldás kialakítása

a, Az óvónő feladatai

- Az óvónő a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítsa a tapasztalatszerzés folyamatát.
- Akkor leghatékonyabb az ismeretadás, ha minél sokoldalúbb tapasztalatszerzésre és élményszerű átélésre van lehetősége a gyermeknek.
- Tevékenység közben rendeződnek az ismeretek, az óvónő feladata a cselekedtetés lehetőségének a megteremtése, tevékenykedtetéssel elkerülhető az egyoldalú verbális ismeretszerzés
- Inkább kevesebb ismeretet nyújtunk, de az váljon maradandóvá, kellő időt hagyjunk a gyermeknek körülvevő világ megismerése, és több oldalról érzékeltessük, tapasztalhassuk.
- Legyen lehetősége a gyermeknek kezdeményezni, támaszkodjon az óvónő a gyermekek meglévő ismereteire.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni fejlettségét.
- Az óvónő-gyermek érzelmi kapcsolata domináns eleme kell legyen az ismeretszerzésnek.
- A komplexitás lehetőségét tudatosan használjuk ki, hisz nem választhatók szét mereven a foglalkozási ágak azok összefüggésében kell az ismeretanyagot feldolgozni.
- A tanulás tartalma a gyermekek közvetlen környezetéből tevődjön össze.
- A tanulás szervezését a kötetlenség jellemezze, de a 6-7 éveseknél legyen beiktatva a kötelező jelleg is néhány percre.
- Használja az óvónő a mikro csoportos foglalkozás lehetőségét, mely a differenciálás egyik megoldása lehet.
- Ne ragaszkodjon az óvónő a merev munkaformákhoz / körbe ültetés /
- Legyen lehetősége a gyermeknek önállóan vagy párosával tevékenykedni.
- Törekedjen az eszközök változatos és esztétikus megválasztására. Az eszközök biztosítsák a gyermeki aktivitást legyenek érdeklődést felkeltők, legyenek alkalmasak a gondolkodási műveletek alkalmazására a feladatban rejlő probléma felismerésére és megoldásra ösztönözzék a gyermeket.

b, A fejlesztés tartalma

Kötetlen szervezeti formában a játék adta lehetőségek összes alkalmával, valamint játékos helyzetek megteremtésével folyamatos időkeretben történik, valamennyi tevékenységi formában.

- Közvetlen tapasztalatszerzések, megfigyelések a természeti és társadalmi környezetben
- Figyelem irányítás a lényeges és közös jegyekre
- Élmények, benyomások felfogása, emlékezetből való felidézése
- Kreatív gondolkodást, képzeletet mozgósító tevékenységek
- Szókincsfejlesztés
- Megfigyelések végzése közösen és önállóan
- Egyéni élmények beszámoló, tapasztalatok felidézése emlékezetből
- Megbízások elvégzése / emlékezet fejlesztés /
- Jelenségek változásainak megfigyelése, azok összefüggései
- Összehasonlítások és megkülönböztetések irányított és spontán megfigyelésekkel
- Beszédfejlesztés
- Többféle megoldás keresése

c, A fejlődés jellemzői

- Önállóan tud konkrét, elemi ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni megismert modellek alapján
- Kialakul a feladattudata
- Ismeri saját értékeit
- Önálló a begyakorolt feladatok megoldásában
- Önállóan végez megfigyeléseket saját és kapott szempontok alapján. Felismeri a jelenségeket változásukban is
- Felfedezi a konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat
- Többféle megoldásra törekszik
- Szándékos figyelme eléri a 10-15 percet
- Képes gondolatait érthetően mondatokban elmondani
- Elkülöníti a képzeletet a valóságtól

V. A fejlesztés tartalmi eszközei

(a foglalkozások komplex rendszere)

A fejlesztés tartalma a tapasztalatok és ismeretek szerzése elsősorban a gyermek közvetlen környezetéből származnak. Programunk meghatározza foglalkozási áganként a feladatokat és a fejlesztés várható eredményeit, de ezek a foglalkozási ágak nem válnak el ennyire szorosan. A célok megvalósítása érdekében a komplexitás eszközével élünk, melyet szorosan átfog a mozgásfejlesztés az anyanyelvi nevelés és kommunikáció.

Kiegyensúlyozott, érzelem és inger gazdag környezetre van szükség minden gyermeknek, ahol a tevékenység és a kérdezés feltételei adottak. Csak ilyenben képes kiegyensúlyozottan fejlődni. Azoknak a műveltség tartalmaknak, amiket közvetítünk, egymásra kell épülnie, hogy kiegészítsék, teljessé tegyék egymást.

1. Anyanyelvi nevelés és kommunikáció

Az anyanyelvi-kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósításának mindenmozomatában. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermek iskolai képességének megalapozásához. Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek képesek az alapkészségek elsajátítására. A szocializáció, a környezettel való érintkezésnek, az önkifejezésnek, gondolkodásnak a legfontosabb eszköze, nem kezelhető elszigetelten csak foglalkozásokon, az egész napot átfogó komplex tevékenység. A gyermek fejlődésének legfőbb forrása a felnőtt beszéde, tevékenysége, viselkedése, viszonya a környezethez. Alapja az óvónő-gyermek kapcsolatának, érzelmi töltöttsége a jó csoport légkör. A gyermekre figyelő, jó beszédmintát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermek nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja. A kommunikációs helyzetek kialakulásának alapvető feltétele az egymáshoz beszélő, egymást meghallgatók beszédkedve, beszédkészsége, szókincse, tapasztalatai, ismeretei. A gyermek beszéd és kommunikációs készsége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely vagy előnyös vagy hátrányos a gyermek számára. A kommunikáció cél és eszköz a társas kapcsolatok alakulásában is.

Az anyanyelvi nevelés legfőbb színtere a család.

a, A fejlesztés tartama

- A nevelés alapvető kereteiben és a tanulás folyamatában lezajló komplex tevékenység.

- Gondozási feladatokat megjelölő tevékenységek megnevezése.
- Használatba kerülő tárgyak jellemzőinek felismerése, megneveztetése
- Kultúrált étkezés beszéd szokásainak megismertetése, rögzítése, gyakorlása
- Ételek nevének esetleg elkészítésének megismertetése
- Gondolkodás serkentése segíti a gyermek szocializációját
- A gondolkodási tevékenység közben kialakított beszélgető kedv kialakítása, érzelmi biztonság és a kapcsolatteremtés alapja
- Játék és más tevékenységi formákban a párbeszéd kialakítása, udvariassági formulák megismertetése, rögzítése, gyakoroltatása
- Élmények elmondása helyes mondatszerkesztéssel
- Szerepjáték közben alakulnak a legjobban a beszéd és kommunikációs képességek a gyakorlás legjobb lehetősége
- Anyanyelvi játékok a szókincs fejlesztése, beszédértés, hangok felismertetésének nagyon hatékony eszköze. Megismert szavak más szöveggörnyezetben való használata, az aktív szókincs gyarapítja
- Munkafolyamat és eszközök megismertetése, rögzítése, gyakorlása. Munkafolyamat és eszközhasználattal kapcsolatos utasítások megértése és utasítások adásának gyakorlása
- A tanulás folyamatában aktívan érvényesülő tevékenység. Kapcsolata a foglalkozási ágakkal nagyon szoros. Szókincsbővítés, nyelvi kifejezőképesség fejlesztése, ismeretek alkalmazása, beszédkedv és aktivitás serkentése az adott foglalkozáson belül.

b, Az óvónő feladatai

- Szeressen és tudjon beszélni, helyes anyanyelvi kultúrával rendelkezzen, a gyermek számára követésre méltó modell legyen
- Törekedjen a nyelvi elemek helyzetnek megfelelő használatára
- Mondanivalóját fogalmazza meg érthetően, mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos
- Törekedjen szemléletességre, hangerősségét igazítsa a mondanivalóhoz
- Kérdéseivel fejlessze a gyermek gondolkodását, ösztönözze beszédre
- Mindig legyen ideje, módja a gyermek kérdéseinek magválaszolására
- Alakítson ki a gyermekkel megfelelő kapcsolatot, mely alapja a fejlődésnek
- Direkt fejlesztő eljárást ne alkalmazzon
- Kísérje figyelemmel a gyermekek beszédfejlődését, vegye figyelembe az egyéni sajátosságokat

- Ismerje fel a beszédhibákat, kérje szakember segítségét
- Bármikor kezdeményezhető beszélgetés, figyeljen a gyermekek kezdeményező törekvéseire
- Tervezése legyen előremutató, konkrét, fejlesztő hatású
- Legyen lehetősége az egyéni bánásmód alkalmazására
- Ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját, a nyelvi fejlődés hátterét
- Ismertesse meg a szülőkkel az óvodában szerzett tapasztalatokat, az anyanyelvi nevelés célját, feladatait
- Tudatosítsa a szülőknél a beszélgetés, odafigyelés, az együttes tevékenység fontosságát
- Adjunk elég időt a gyermeknek a felfedezésre

c, A fejlődés jellemzői

- Egyéni fejlettségüknek megfelelő szinten beszélnek élményeikről, a velük megtörtént eseményekről
- Ismerik közvetlen környezetük tárgyait, jelenségeit
- Megismert szavakat más szövegkörnyezetben is képesek használni, beszédükben aktív szókinccsé válik
- Összefüggő beszédükben, elbeszélésükben sok a szóismétlés, kötőszóhalmozás
- Elbeszélésük folyamatos, de nem követi az események időbeli, logikai sorrendjét
- Páros és csoportos helyzetben fenntartják a kommunikációs helyzetet
- Végig hallgatják az óvónőt és társaikat
- Megértik a kérdéseket, utasításokat
- Helyesen használják a nyelvtani szabályokat / mondatszerkesztés, névutók, ragozás /
- Kialakult a beszédhelyzetnek megfelelő, érthető, hangsúlyos, megfelelő hangerejű beszéd
- Beszédüket az érzelmi megnyilvánulásnak megfelelő mimikával, hanglejtéssel kísérik
- Nincsen beszédhibájuk

2. Környezet megismerésére és védelmére nevelés, matematikai ismeretek nyújtása

A környezeti nevelés a környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészéhez érvényesülő folyamat. Óvodára vonatkoztatva a környezettudatos, környezetre figyelő magatartás megalapozását tartalmazza. A gyermek kimeríthetetlen kíváncsisággal fordul az őt körülvevő környezetéhez. A mi

feladatunk a kíváncsiság kielégítése, különböző irányokba fordítása, reális, élményszerű tapasztaltatás. Az állandó információs környezet biztosítja az információ felvétel gyakoriságát, a kíváncsiság ébrentartását. Kialakulhat egy igényszint a gyermekben, egy környezetére figyelő magatartásforma. A kezdeti egocentrikus gondolkodást, ahol a gyermek az „ÉN”-hez igazítja a világot, felváltja egy racionális gondolkodás. Képesé válik a felnőtt gondolkodásmód átvételére. Felfog egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, tárgyilagosan képes megítélni a világ összefüggéseit. Éntudata és énképe a társak és a felnőttek róla alkotott véleményei alapján fejlődik ki. Fejlődik empátiája, megérti a másik gondolkodását. Meghatározó az utánzás, amely egyben a kíváncsiság feszültségének levezetésére szolgál. Ezen túlmenően az utánzás alapvetően képzeletmozgósító erő. A játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége, játékaik révén kerülnek először kapcsolatba a környezettel. A játékhelyzetek problémákat állítanak a gyermeknek. A kreativitás a problémamegoldás során érvényesül, különösen akkor, ha a problémának sokféle jó megoldása lehet. A játék légköre meg kell, hogy engedje a variációkat, az egyéni, bizarr ötleteket. A problémamegoldás a felfedezés élményét nyújtja, a megismerés örömét váltja ki. A gyermek miközben kíváncsisága érdeklődéssé mélyül, játékaiban és apró felfedezéseiben feltárja a körülötte levő világot, megtanul abban tájékozódni és kialakítja saját megismerési – tanulási szokásait. Környezettel való ismerkedése során alakul a társas kapcsolata, fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége. Elősegíti a természeti és társadalmi környezethez való pozitív viszonyulását. A környezet szeretetére, környezettel való együttműködésre nevelünk.

- Élőlények tisztelete
- Az ember munkájával létrehozott értékek megóvása
- Élettelen természeti értékek megóvása
- Felelősségtudat kialakítása
- Tudatformálás, pozitív viszonyulás a természethez
- Helyes szokások alakítása

A környező világ formáinak és mennyiségi viszonyainak megismertetése, tapasztalati lehetőségek biztosítása a közvetlen környezetből. A **matematikai nevelésben** a számossági, formai, térészlelési és mennyiségi tapasztalatok szerzésére és a matematikai szabályra kerül a hangsúly. Valamennyi érzékszerv tudatos együttes alkalmazása vezet a geometriai valós fogalmak kialakításához. A matematikai nevelés céljának elérése érdekében a környező világban található, gyermekhez közel álló, őket motiváló tapasztalatokból indulhat ki.

a, A fejlesztés tartalma

- Óvodai élmények feldolgozása, közvetlen környezetükkel való ismerkedés, felnőttek számának megállapítása, sok-kevés fogalma a közvetlen környezet tárgyainak, személyeinek felhasználásával / sok gyerek, kevés felnőtt, sok játék /.
- Család fogalmának kialakítása, rögzítése szeretet, összetartozás tudatosítása, családban élők számának megállapítása, feladataik, az „én” feladatom otthon, lakcím.
- Ismerkedjenek saját testükkel, azok számosságával, méreteivel, ugyanannyi fogalmának előkészítése, kisebb-nagyobb fogalmának előkészítése / ugyanannyi láb, kéz /.
- Tárgyak, jelenségek azonosságai, különbözőségei.
- Évszakok fogalmának előkészítése, tudatosítása, egymásután következés, megfigyelések, ok-okozati összefüggések / öltözködés-időjárás /, termékek gyűjtése válogatásuk egyéni és meghatározott szempont szerint.
- Közvetlen környezetük ismert növényeinek állatainak jellemző jegyeinek felismerése, megnevezése.
- Állatok, növények gondozása, védelme, szeretete
- Közvetlen környezete rendjének figyelemmel kísérése, közösen tevékenykedünk annak tisztaságáért.
- A test tisztaságának tudatosítása, betegségek és tisztaság összefüggése, az orvos gyógyító munkája, gyerekek, felnőttek összehasonlítása meghatározott szempontok és saját szempont alapján, alacsonyabb-magasabb fogalma, több-kevesebb ugyanannyi, gyerekek sorakoztatása. Tükör előtt mozgás, tükörkép megfigyelése.
- Közlekedési eszközök jellemző jegyeinek felismertetése, gyalogos közlekedés szabályai, jelzőlámpa fényei.
- Közvetlen környezetük tárgyainak megnevezése, tulajdonságainak felismertetése, számosságuk megállapítása, több-kevesebb fogalmának tudatosítása, építés tükör előtt, irányok megfigyeltetése, tájékozódás a térben.
- Időjárás-öltözködés összefüggéseinek tudatosítása, test védelme.
- Levegő hőmérséklete, víz, hó, jég tulajdonságai, víz, levegő védelme.
- Növények, állatok ismerete, védelme, kisebb-nagyobb.
- Növények fejlődéséhez szükséges feltételek, őszi, tavaszi munkálatok a kertben, hosszabb-rövidebb fogalma, rövidebb, hosszabb virágágás, mérési lehetőségekkel való ismerkedés.

- Állatok viselkedése évszakonként, költöző madarak, erdőben élő állatok gondozása, madarak etetése télen.
- Család fogalmának rögzítése, idősebb, fiatalabb családtagok, születési idő jelentősége, kisebbeknek segítség, családtagok feladatai, anya, apa foglalkozása.
- Iskolások leszünk, feladattudat erősítése, tanulás fontossága.
- A test gondozása, érzékszervek szerepe, bőr funkciója, ember típusok, élő-élettelen fogalma, azonosságok-különbözőségek, az emberi kéz funkciója, munka jelentősége, ember-állat közti azonosság-különbözőség.
- Évszakok változásai, napszak fogalmának tudatosítása, hét napjai, évszakonként a kertben végezhető munkák, talaj védelem, csapadék formái.
- Vízben, szárazföldön, levegőben közlekedő járművek, gyalogos közlekedés szabályai, a rendőr feladatai a közlekedésben.
- Növények, állatok ismerete, gondozásuk, védelme.
- Növények funkciója a levegő tisztításában.
- Közvetlen környezetünk tisztasága, védelme, hulladékok tárolása, papír újrahasznosítása, papírgyűjtés.
- Közvetlen környezetünk mennyiségi viszonyainak felismerése, számosságuk megállapítása 10-es számkörön belül. Halmazok létrehozása, elvétel, hozzáadás, ugyanannyivá tétel. Relációk felismerése, magasabb-alacsonyabb, hosszabb-rövidebb, több-kevesebb ugyanannyi, sorszámok ismerete, tájékozódás síkban és térben, irányok helyes felismerése, névutók helyes használata.
- Koruknak megfelelő környezetvédelmi feladatok ellátása óvodapedagógus irányításával.

b, Az óvónő feladatai

- Tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkelti illetve ébren tartja a gyermek kíváncsiságát.
- Biztosítja a feltételeket, a gyermeki tevékenység sokoldalú megszervezését.
- Játékos lehetőségekkel biztosítja a minél több érzékszervi és mozgásos úton való megismerést.
- Figyelembe veszi a gyermek meglévő ismereteit és egyéni sajátosságait.
- A verbális célként és eszköznél jelen van.
- A témák kiválasztásában a közvetlen környezet, lakóhely sajátosságaihoz igazodik.
- Rendelkezzen az óvónő pontos ismeretanyaggal.
- Igyekezzen minél több élményhez jutatni a gyermeket.

- Fogadja el a gyermek ötleteit, javaslatait.
- Reálisan értékeljen, segítse elő a gyermek önbizalmának és önértékelésének kialakulását.
- Ismeretátadása a gyermeki gondolatmenethez igazodjék.
- Szemlélete legyen tevékenységközpontú a játékoságot szem előtt tartva.
- Foglalkozásokon kívül is legyen biztosított a tevékenykedtetés.
- Biztosítson lehetőséget a folyamatos megfigyelésekhez.
- Tegye lehetővé a gondolkodási képességek fejlődését.

c, A fejlődés jellemzői

- Tudják lakásuk címét, szüleik foglalkozását, születési idejüket.
- Ismerik az alapvető közlekedési szabályokat.
- Felismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik közvetlen környezetük intézményeit, azok funkcióját.
- Ismerik az alapszíneket és az árnyalatokat.
- Felismerik közvetlen környezetük tárgyait, jelenségeit.
- Ismerik az emberi testrészeket azok működését, és tisztában vannak az emberi test védelmének fontosságával.
- Igényesek saját testük tisztántartására.
- Felismerik a napszakokat, hozzárendelik a tevékenységeket.
- Tudatosult az évszakok fogalma és egymásutánjuk, össze tudják hasonlítani őket.
- Felismerik az ok-okozati összefüggéseket az időjárás és öltözködés között.
- Kialakultak a fő fogalomcsoportok /növény, állat/
- Tisztában vannak az élő-élettelen fogalmával, jellemző jegyeivel.
- Elsajátítják az alapvető környezetvédelmi ismereteket /növények, állatok gondozása, védelme, környezetünk tisztasága, védelme/.
- Tudják csoportosítani az állatokat élőhelyük szerint, tisztában vannak azok tartásának fontosságával.
- Néhány egyszerű, megnevezett tulajdonság alapján tudnak válogatni, rendezni, sorakoztatni.
- Tudnak saját szempontokat felállítani, és ennek alapján tevékenykedni.
- Megértik az óvónő matematikai utasításait.
- Elmondják gondolataikat, állításokat tesznek igazzá, hamissá.

- Javítják tévedéseiket.
- Elő tudnak állítani elemekből halmazokat, tudnak hozzátenni, elvenni, bontani, többet - kevesebbet-ugyanannyit.
- Tudnak térben és síkban tájékozódni, használják a névutókat, az irányok jól rögzültek.
- Geometriai tulajdonságokat felismerik, annak alapján képesek tárgyakat, eszközöket szétválogatni.

3. Esztétikai nevelés

Az esztétikai nevelés folyamatában a gyermeknek olyan képességeinek fejlesztése történik, amelyek birtokában felfogják, átérzik és helyesen értelmezik a szépet a természetben a társadalmi életben és a művészetekben. Olyan képességek kialakítása, mely révén a szépet képesek tevékenységükben megvalósítani. Az óvodai esztétikai nevelésben a művészeti nevelés három területét valósítjuk meg, az emberi érzések, gondolatok művészi kifejezésformáit.

- Irodalmi nevelés**, melynek óvodai megvalósítása a mese-vers
- Zenei nevelés**
- Vizuális nevelés**

Mese-vers helye a nevelési folyamatban

Anyanyelvünk egy árnyalt sokrétű jelrendszer, melyet gyermekeink tevékenységük során, felnőttek és társaikhoz való viszonyában sajátít el. Anyanyelvünk használata és az irodalmi nevelés szerves része óvodai életünk minden folyamatának. A szocializáció folyamatában, az önkifejezés, a gondolkodás legfőbb eszközévé válik. A helyes beszéd mélyíti érzelmeit, alakítja esztétikai érzékét, és képessé teszi irodalmi élmények befogadására. Az optimális beszédkapcsolat kialakulásának legfőbb feltétele az óvónő és gyermek közötti szeretetteljes viszony és jó csoport légkör. A kommunikációs helyzetek kialakulásának alapvető feltétele a beszédkedv, az anyanyelv szókincsének ismerete és használata. Az anyanyelvi-kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelő munka minden területét és a nevelési feladatok megvalósítását. A családnak elsődleges szerepe van a gyermek egyéniségének, személyiségének fejlődésében, az anyanyelv megismerésének elsődleges színtere a család. A 3-6 éves gyermeknek a mese-vers nem a nyelvközösség írott formát öltött terméke, hanem a szóbeliség kitüntetett alkalmá. Az óvodai mese-vers lényege spontaneitás-játékosság elvei alapján működik. Az érzelmi nevelés talán egyetlen más nevelési területen sem olyan kiemelkedő fontosságú, központi szerepű, mint az irodalmi nevelés. Helye és ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán szükséges. A gyerekekkel való különös és

játékos beszédkapcsolat egyik lehetősége együttes élmény. A mese igény ebben a korban olyan természetes megnyilvánulás, mint a játék vagy a mozgás. A nevelői tudatosság abban kell hogy megnyilvánuljon, hogy az óvónő maga is szívesen vesz részt a tevékenységben és az együttlét változatos formáit teremti meg. A siker mindig az óvónő szövegtudásán, aktivitásán, kapcsolatteremtő képességén múlik. A mesét az átváltozás misztikuma, a vágyteljesítés dinamikája, a kompenzálás, a verset pedig a ritmikus hangzás, mozgásélmény teszi esztétikai és lelki-szellemi élménnyé. A vers ősi formájában, énekelt mozgással kísért szöveg, a gyermek számára egy játék, melyhez ritmikus mondóka tartozik. Mondani és csinálni kell, a kisgyermek számára igazán így érdekes. A mesélés-verselés kulcskérdése, hogy e két műfaj az óvodában, a szóbeliségben él és hat. A gyermek a maga elemi fokán alkotónak mutatkozik, próbálgat, új formákat hoz létre kalandozik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, mozgásos játékkal. Lényeges hogy nyelvileg tiszta és érdekes mesét, verset halljanak a gyermekek. A népi mondókák és népmesék az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzásvilágát, nyelvünk legősibb törvényeinek megfelelő formában közvetítik.

A mese oldja a szorongást, melyet az ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki gyermekben. A belső képteremtés képességének kialakítása nélkül lehetetlen az olvasóvá nevelés.

A verseknél a globális megértés a cél, ezek egy-egy adott helyzethez rendelhetők, vagy éppen egy hangulat továbbélésének, újbóli felidézésének eszközei. A verseket, mondókákat, találós kérdéseket a gyermekek gyorsan rögzítik, mert a ritmus, a rím segít ebben. A versmondásnak még annyira sem kötöttek a módszertani szabályai, mint a mesélésnek, bárhol, bármikor mondható, ha erre lehetőség van. Nem kell hozzá mesesarok, könyv a verset a gyermek az óvónőtől akarja hallani.

a. A fejlesztés tartalma

- Olyan mondókákkal ismerkednek, melyek segítik a testrészeik, szokásrendszer, közvetlen környezetük felfedezését, a családban tanultak felidézése, felújítása.
- Mondókák, versek, mesék az évszakokról, állatokról, mindig mozgással kísérve.
- A könyvvel való első óvodai találkozás.
- A tanév folyamán minél több vers, mese megismertetése meghallgatás céljából, a kedvenceket hallgassák meg többször is.
- A mesélésnek és verselésnek nincs kötött ideje és helye, bármikor és mindig kezdeményezhető, ajánlott, hogy legyen a mesélésnek állandó helye.
- A válogatásban kapjanak szerepet az alkalmi versek, ezzel összekapcsolva a család összetartozását, a szeretetet kiemelő kis történetek.

- Környezetről, időjárásról, állatokról, növényekről szóló mondókák, versikék megismerése.
- Mondókák, hangutánzó mese, párbeszédű játékok.
- Gyermekirodalom verseivel, meséivel is ismerkedjenek meg.
- Kerüljön sor 2-3 epizód összekapcsolásával szerkesztett halmozó vagy láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese.
- Az óvónő által kitalált mesék állatkölykökről, vagy hasonló korú gyermekekről.
- 12-14 alkalommal kezdeményezzen az óvónő új mesét.
- Legyenek kedvenc mesék, melyet kérésre elmesélhetünk akár közösen.
- Alvás előtt mindig legyen mese, annak legyen meg a nyugtató hatása.
- Bábozás, dramatizálás előkészítése, adjanak hangot a bábok, kisebb történetet mondjanak el, kisebb történet elmondása báb ill. fejdísz segítségével.
- Az alkalmi versek olyan szintű begyakoroltatása, hogy elő tudják adni az ünnepélyeken.
- 4-5 mondóka megtanulása elsősorban a közös játékban alkalmazhatók, melyek a játék lendületét segíthetik elő. Ezeket mindig mozgással kísérve tanítsuk.
- 15-20 szép magyar vers megismertetése, melyek a gyermekkor élményvilágára épülnek.
- Állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék, magyar népmesék megismertetése.
- Alkalmi mesék, versek.
- Folytatásos mesék.

b. Az óvónő feladatai

- Feltételek megteremtése, hangulati előkészítés.
- A verset mindig kívülről tudja.
- A mesét is ha lehet kívülről mondja, érzéseit a történet fordulatait arcimimikájával, taglejtéseivel fejezze ki.
- Ha eszközt használ, azok legyenek esztétikusak.
- Csak nyelvileg tiszta és esztétikus mesét, verset halljanak a gyerekek.
- Legyen az óvónő ismeretanyaga gazdag.
- Az irodalmi mű feleljen meg a csoport fejlettségi szintjének az óvónő személyiségének.
- Folyamatosan gyűjtse az irodalmi anyagot, egészítse ki saját vagy gyűjtött változatokkal, mely a népszokások, néphagyományok közvetítője lehet.

•Az irodalmi műben szereplő ismeretlen szavak és kifejezések magyarázata mindig előzetesen történjék, a valóságban történő megfigyeltetéssel. Ezek után még használják az új szót, kifejezést más szövegkörnyezetben és csak utána mutassuk be az irodalmi műben. Csak valós tudományosan elfogadott tényeket ismertessen az óvónő, azt a gyermekek fejlettségi szintjének megfelelően magyarázza.

c. A fejlődés jellemzői

- Szívesen hallgatnak mesét, verset, mondókát.
- Játék közben megfelelő szöveget, ritmusokat mondogatnak.
- Társak az óvónő kezdeményezésében.
- Várják és kérik a mesét.
- Maguk is hoznak mesét otthonról.
- Rövid egyszerű mesét képesek elmondani, eljátszani, a bábokat képesek megszemélyesíteni.
- Van kedvenc mesehősük, játékukban képesek azzal azonosulni.
- Szeretik a könyveket, vigyáznak rá.
- El tudják vonatkoztatni a képzeletet, a mesét a valóságtól.
- Alkalmanként szívesen szerepelnek.

Ének-zene, énekes játékok

Az óvoda szerepe a zenei nevelésben pótolhatatlan. Az óvodai zenei nevelés célja a zenei érdeklődés felkeltése befogadására való képességek megalapozása, a zenei képességek fejlesztése és a gyermekek zenét értő és szerető, egészséges lelkű, kultúrált, boldog emberré nevelés. Eszköze a zene az énekszó. Színtere a család, a bölcsőde, óvoda és az iskola. A zenei nevelésben a 3-7 éves kor a legmeghatározóbb. Ha otthon nem kapja meg a zenei indítást, akkor az óvodában kell biztosítani az első, meghatározó zenei élményt. A kisgyermek ritmusérzéke, hallása a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik, éneklési kézsége kialakul.

„Amit itt tanul a gyermek, soha nem tudja elfelejteni, vérévé válik. Az egész ország közözlésére kihat.”

Kodály Zoltán

A gyermeknek még nincs kialakult értékrendszere, mindent befogad, amit hall, utánzás, ismételtetés útján, ezért fontos, hogy az óvónő nagy körültekintéssel válogassa meg a gyermekek számára a zeneműveket. Mindenben a legjobbat, a legértékesebbet nyújtsa. Minden népzenei nevelésnek a saját néphagyományokból kell kiindulnia. A nyelv és a dallam itt tökéletes egységet alkot. A magyar zenei nevelés alapja a közös éneklés, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget. Olyan szavakkal is találkozhat a gyermek, amelyeket már nem fedezhet fel hétköznapi beszédünkben, ezek megértését a játékszituáció segíti. A zenei nevelés sok irányba hat, de csak akkor igazán eredményes, ha a gyermeknek örömteli élményévé válik az éneklés, az énekes játék. A mondóka ritmikus, mozgásos elsajátításához egyetlen központ a bal agyfélteke fokozottabb fejlettsége szükséges. Ezért meg kell előznie az énekes játék megtanulását. Az énekes játék már feltételezi a jobb agyfélteke megfelelő fejlettségét, amelynek érési folyamata lassúbb – ezt feltétlenül szem előtt kell tartani.

A zene hatása:

- *A gyermek kiegyensúlyozott, derűs.*
- *Öröm számára a közös játék.*
- *Biztonságban érzi magát az ismétlődő mozdulatok, érintések, testközelsége hatására.*
- *Érzelmi világa gazdagodik, érzelmi kötődése erősödik.*
- *Sikerélményhez jut.*
- *Formálódik nyelvérzéke, gazdagodik szókincse, helyesebb lesz beszéde, kiejtése, hangsúlya, hanglejtése.*
- *Mozgásra ösztönöz, mozgáskoordináció javulása.*

A mondóka fontos műfaji sajátossága a ritmuson kívül, hogy a funkcióhoz még egy-egy meghatározott mozdulat is tartozik. A gyermekek kedvencei a láncmesék, a kérdés-feleletből álló gyermekjátékként eljátszható mesék, hintáztatók állathangutánzó, csúfolók, kiszámolók. A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozása az óvodában használt zenei nevelést segítő szakirodalom Forrai Katalin: Ének az óvodában c. munkája alapján történik. Ebben hitelesen közvetíti Kodály Zoltán óvodai zenei nevelési elveit. A teljes ember a nevelés célja, e cél a népi, nemzeti műveltség elsajátítása útján érhető el.

a. A fejlesztés tartalma

Éneklési készség fejlesztése: -hangterjedelem
-abszolút magasság

	-normál magasság
	-dalanyag
Hallásfejlesztés:	-magas-mély reláció
	-halk-hangos különbsége
	-dallamfelismerés, zenei emlékezet fejlesztése
	-dallambújtatás
	-motívum visszhang
	-hangszínek megfigyelése
	-zenehallgatás
Ritmusérzék fejlesztés:	-egyenletes lüktetés
	-ritmus
	-tempókülönbség
	-mozgás, térforma
	-hangszerek
	-zenei formaérzék
	-zenei alkotókedv

b. Az óvónő feladatai

- Vegye figyelembe a gyermek meglévő ismereteit.
- Teremtse meg az énekléshez, mondókázáshoz szükséges nyugodt, szeretetteljes légkört.
- Énekelgessen, dúdolgasson napközben is, ezzel felkeltve a gyermekek érdeklődését.
- Ne kényszerítse a gyermeket egyéni vagy közös éneklésre.
- Olyan mozdulatokat találjon ki, amelyhez a gyermek nyugalmi állapota megfelelő.
- A dalanyag kiválasztásánál vegye figyelembe az életkori sajátosságokat.
- A zenehallgatásra szánt értékes zene legyen.
- Tisztán, szépen énekeljen, a gyermekre nagy hatással van az óvónő szép éneke.
- Az ünnepek hangulati előkészítésének is lehet része az óvónő vagy óvónők éneke / több szólamban /
- A nyári hónapokban is énekelgessen a gyerekekkel sokat.

c, A fejlődés jellemzői

- A gyermekeknek megfelelő mennyiségű mondóka és dalanyag ismerete van.
- A dalokat hat hangterjedelemben, tisztán, szép szövegkiejtéssel éneklik.
- A tempó a természetes járásnak megfelelő.
- Biztonsággal tudnak énekelni csoportosan, egyénileg.
- Önállóan, helyes hangmagasságba tudják a dalokat elkezdni.
- Felismerik a magas-mély relációit, éneklés közti különbséget, tudják a dalokat magasabban, mélyebben elkezdni.
- Tudják a mondókákat a magyar beszéd ritmusának megfelelően mondani.
- Ismerik a halk-hangos közötti különbséget.
- Felismerik a dalokat, hangszeres előadásban és a ritmusáról.
- Tudják a dallambújtatást alkalmazni, kialakult belső hallásuk.
- Felismerik a zörejeket, hangokat, fel tudják mérni azok távolságát, irányát.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.
- Összehasonlítják és énekléssel, mozgással mutatják a tempó váltását.
- Egyszerre tudnak körben járni.
- Egyszerű táncos motívumokat ismernek és tudják.
- Képesek egyensúlyváltást kiváltó mozgásokra.
- Térformákat alakítanak.
- Kitalálnak ritmus és dallam motívumokat.
- Szívesen hallgatják az értékes nép és műzenét, az óvónő énekét, hangszeres előadását.
- Igényük a szép muzsika hallgatása.
- Ismerik és használják a dobot, cintányért és a háromszöget.
- Felismernek képről néhány ismert hangszert.

d, Mozgásfejlesztés lehetőségei a zenei nevelésben**1. Nagymozgások fejlesztése**

-Mozgásos játékok, táncmozdulatok közben fejlődik fizikai állóképességük, fizikai aktivitásuk.

-Dalos játékok közben járás, futás, ugrás, csúszás, mászásra van lehetőség.

2. Egyensúlyérzék fejlesztése

-Hintáztatók, höcögtetők.

-Egyensúlyérzék fejlődésével párhuzamosan éreznek rá a mozgás ritmusára, a ritmikus mozgás visszahat az egyensúlyérzék fejlődésére.

3. Finommotorika fejlesztése

-Hangszerek használata.

-Egyenletes és a ritmus érzékeltetésére használt változatos mozgások.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Látni annyit jelent, mint valamit tudni. A környezet információit mindenki feldolgozza a maga módján, így próbálja összeállítani azt az általános képet, ami számára az eligazodást jelenti. A világ a látó és a gondolkodó ember számára fedi fel titkait, avatja be az összefüggések ismeretébe. A természet törvényszerűségei objektívek. Az ember adottságai függvényében látja azokat. A természet törvényeinek megismerése, megértése a legegyszerűbb szemlélettől a legbonyolultabb gondolkodásig egyaránt megtörténhet. Érzékszerveink biztosítják, hogy tudomást szerezzünk mindarról, ami érdeklődésünket felkelti. Minél jobban belefeledkezik az ember a természet szemlélésébe, annál több újat, új jelzést kap a legfontosabb titok megértéséhez. Tanulmányozni kell a természetet, elmélyedni abban a lenyűgöző folyamatban, amit senki és semmi nem irányít. A látó, érdeklődő, kutató ember hamar felismeri ezt és rájön, hogy minden úgy szép, ahogy természetes. A szemlélődést az elemző gondolkodás, a magyarázat keresése teszi értelmessé. A látható tárgyak érdekes formái arra inspirálják az embert, hogy utánozza a természet által létrehozott dolgokat. Közben felismerések birtokába jut. A pedagógusnak feladata, hogy biztosítsa a gyermeknek a természetbe való gyönyörködés lehetőségét, hogy megismertesse azokkal az összefüggésekkel, amik találhatóak, szemlélhető tárgyak alapján könnyen elérhetőek, amelyek fontosak az ember és a természet harmóniájának létrehozásában. A vizuális nevelés, a vizuális gondolkodás helyes irányú fejlesztés eszköze. A rajzolás, a festés, mintázás az ismeret kontrollja. A vizuális tevékenységek, mint a kifejezés eszköze, minden ember sajátja kell, hogy legyen, mint a nyelv, a mozgás. A vizuális nevelés célja, hogy a gyermek megfigyelő észlelése az adaptáció megfelelő szintjén működjék, hogy a kornak megfelelő jelzésrendszerekben biztonságos tájékozódást tegyen lehetővé. Feladatunk a szenzációs és intellektuális fejlesztés harmóniájának biztosítása, a képzelőerő fejlesztése. A tudatos ábrázolás az ismeretek szilárdságát, a környezetben való biztonságos tájékozódást reprezentálja. Élményekbe ágyazott felfedezések nyomán jutnak el a gyermekek a

látvány a jelenségtartalom viszonyának értékeléséhez. Az ismeretek elsajátításához az összes érzékszerv felhasználásával történő pontos, megfelelő mennyiségű és minőségű információ szükséges. Az ábrázolás a világ megismerésének sajátos formája. A gyermek külvilághoz fűződő kapcsolatát érzelmi síkon éli át, cselekvésen keresztül tükrözi. A reagálások egyik specifikus kifejeződése a gyermekrajz és téralakítás. A gyermek a globalításra törekszik, amely az ábrához kapcsolt történésben folytatódik. A 3-6 éves korú gyermek rajzi tevékenységét ősi spontaneitások irányítják, kiemelkedik a világ birtokbavételének ösztöne. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára, nem a produktum, hanem maga az örömteli cselekvés a cél. A vizuális nevelés összetett folyamat, magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, a képalakítást, a konstruálást, kézimunkát, a műalkotással való ismerkedést és környezetalakítást. A gyermeket egyéni fejlettségének megfelelően képi-plasztikai ismeretekhez juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvasási, komponálási, térbeli tájékozódási ismeretekhez juttatja, kialakítja bennünk az elemi képolvasási, komponálási, térbeli tájékozódási és rendező képességet. Megismerik az anyagokat, alakíthatóságokat, a tevékenység munka fogásait, eszközeit. A vizuális nevelés szorosan összekapcsolódik minden más nevelési területtel.

a, A fejlesztés tartalma

- Ismerkedés az anyagokkal, eszközökkel, technikákkal.
- Képalakítás a gyermekek érdeklődése szerint.
- Plasztikai munkák.
- Építés.
- Személyes élmények, elképzelések feldolgozása.
- Természeti képek, tárgyak képi-plasztikai megjelenítése.
- Közös játékhoz, dramatizáláshoz eszközök készítése, alkalmi ajándékok.
- Közvetlen környezet ábrázolása, közös díszítéssel való részvétel.
- Népi motívumokkal, technikákkal való ismerkedés.
- Saját élményeik, környezetükben történt események, mesék, versek szereplőinek képi-plasztikai megjelenítése.
- Közös játékokhoz, foglalkozáshoz, ajándékozáshoz eszközök készítése.

b. Az óvónő feladatai

- Feltételek megteremtése.
- A gyermekek képi gondolkodásának fejlesztése.
- A gyermekek egyéni képességeinek figyelembe vétele.
- Az érdeklődés felkeltése az anyagokkal való tevékenységére.
- Biztosítson élményeket az alkotó fantázia kibontakozásához.
- Teremtse meg a szabadidős tevékenykedés feltételeit.
- Segítse a kezdeményező kreatív magatartás érvényre jutását.
- Az esztétikai nevelés feltételeinek a megteremtése, környezet esztétikumának és védelme.
- Gyűjtse a gyermekek munkáit, kísérelje figyelemmel a gyermek ábrázoló tevékenységének fejlődését.
- Munkáját tervezze és szervezze meg.
- Biztosítson minél több anyagot, ismertessen meg minél több technikát.
- Szerettesse meg a gyermekkel a népművészetet.
- A szülők bevonása a fejlesztésbe.
- Biztosítson lehetőséget múzeum vagy képtár látogatására.

c. A fejlődés jellemzői

- Sokféle tapasztalattal rendelkeznek a közvetlen környezetükről.
- Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér alakításában.
- Felismerik a tárgyak térbeli kiterjedését, viszonyítani tudják más dolgokhoz, saját magukhoz.
- Megnevezik a formai jellemzőket.
- Képzalkotásukban egyéni módon jelzik a térviszonyokat, távolságot, nagyságot.
- Változatos módon használják a megjelenítés eszközeit, anyagait.
- Élményeiket, a történéseket megjelenítik.
- Esztétikusan, változatos módon használják a színeket, ismerik a színeket és a színárnyalatokat.
- Tapasztalatot szereznek a színkeverésből, tudják mely színeket, miből lehet létrehozni.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire a lényegét kiemelve ábrázolják a tárgyakat, alakokat.
- Emberábrázolásukba a részletek is megjelennek, az ember mozgásában is képesek ábrázolni.
- Egymás és saját munkájukat képesek értékelni.

- Szívesen nézegetnek műalkotásokat, el tudják mondani érzéseiket, gondolataikat.
- Tudnak mintázni gyurmából, agyagból.
- Fokozott önállósággal alkalmazzák a megismert technikákat.
- Szívesen vesznek részt közvetlen környezetük szépítésében.
- Egyénileg és csoportosan is képesek alkotni.

4. A mozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A mozgásfejlődését a születéstől a kisgyermekkorig általában figyelemmel kísérik, fontosnak tartják. Köztudott ugyanis az a tény, hogy ebben az életszakaszban a gyermek mozgásának fejlettsége képet ad általános fejlettségi szintjéről, a fejlődés tempójáról. A szülők ekkor még figyelik, hogy mikor fordul meg, mikor nyúl a tárgyak után, mikor ül, áll fel, mikor kezd járni. A járás megtanulása után azonban már általában kevesebb figyelmet fordítanak erre a területre. Programunkban alapvető szerepe van a mozgásfejlődés folyamatos nyomon követésnek, megsegítésének. A járás megtanulása után kiszélesednek a mozgás lehetőségei, ezáltal gazdagodnak tapasztalatai. A folyamatos gyakorlás során mozgása fejlődik, minőségi változáson megy keresztül. Ezek a változások a gyermek egésznapos tevékenységében megfigyelhetők. Ennek nyomon követése, regisztrálása fontos feladat. A fejlődést segíteni ugyanis csak a meg lévő szinthez igazodva lehet. A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység útján szereznek információt környezetükről. Programunk a nagymozgásról kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és gyermekeink egész személyiség fejlődését, elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását is.

Hatása az értelmi képességek fejlődésére:

- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyermek vizuális memóriája.
- A testrészek, téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismeretek, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.

Hatása a szociális képességek fejlődésére:

- A saját testének és mozgásos képességeinek a megismerése segíti az „én” tudat fejlődését a „szociális én” erősödését.
- A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük. Lehetőség nyílik különböző viselkedésminták tanulására.

A mozgásos versengések során átéljük a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezeknek a kezelését, elviselését.

A mozgáson keresztül pedagógiai és pszichológiai feladatokat egyaránt megvalósítunk. A prevenciós mozgásfejlesztés program fő feladatait – a nagymozgások, szem-kéz, szem-láb koordináció, egyensúlyérzék, finommotorika fejlesztését – természetes módon építjük be a gyermeki tevékenységekbe. Tehát nem erőltetett fejlesztésről, hanem pedagógiai célokhoz igazodva a fejlesztési lehetőségek, megkereséséről van szó.

Helyi programunkban a mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A testnevelési foglalkozásokon túl jelen van a szabad játékban, a környezeti és esztétikai nevelés, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben is.

Kiemelt mozgásfejlesztést két területen valósítjuk meg. A szabad játékban a gyermekek spontán, természetes mozgása közben, a kötelező testnevelési foglalkozásokon.

Programunkban a mozgás és a játék, mint két alapvető természetes megnyilvánulási forma, óvodai nevelésünk alapja. E két tevékenység sok szempontból összekapcsolódik, összefügg, hiszen a mozgásfejlesztés sok játékot, játékos elemet tartalmaz, a játékban, pedig természetes módon fellelhetők a különböző mozgásos tevékenységek. A mozgásos játékok természetes és egyértelműen ötvözik a játék és a mozgás hatásrendszerét, és komplex módon fejlesztik a gyermek személyiségét. A mozgásos játéknak tehát fontos szerepe van programunkban. A mozgásos játékok köréből a testnevelési és a népi játékokról szeretnénk néhány szóban szólni. A testnevelési játékokat a gyakorlatban tudatosan építjük be a testnevelési foglalkozásokba és a mindennapi frissítő testnevelésbe. Kevesebb szerepet kapnak viszont ezek a játékok a szabad udvari tevékenységében, pedig a gyerekek igényelnék ezt. Szívesen játszanának tovább az udvaron is a foglalkozáson megkedvelt futó-fogó játékokat, versengéseket, labdajátékokat. Tehát jó, ha mindig van az udvaron egy-egy óvodapedagógus, aki kezdeményez ilyen játékokat, amibe csak az érdeklődő gyermekek kapcsolódnak be. Ha kint is mintát kapnak a gyermekek ezek szervezésére, akkor később maguk is képesek lesznek kedvenc játékaikat megszervezni, levezetni. A testnevelési játékok sokféle

fejlesztési feladat megvalósítását segítik. A tudatos munkához azonban hozzátartozik, hogy az aktuális pedagógiai és fejlesztési célokhoz legadekvátabb játékot válasszuk.

a, A fejlesztés tartalma**•Nagymozgások fejlesztése**

- járás
- futás
- ugrások
- csúszás
- mászás
- függeszkedés

•Egyensúlyérzés fejlesztése

- állás
- járás szem-láb koordináció
- kúszás, mászás, függés
- támaszugrás
- kézenállás támaszgyakorlatok
- hossztengely körüli gurulás
- gurulóátfordulás
- Body Roll hengergyakorlatok
- szabadidőben, pörgő, ringatózó, hintázó, lengő mozgások
- sportágak

•Szem – kéz, láb – koordináció

- labdagyakorlatok
- dobások
- járás, futás
- szökdelések, ugrások
- függések
- mászások

•Finom motorika fejlesztése

- kézfej, ujjak
- lábfej ujjak

•Testséma fejlesztése

- önmaga beazonosítása
- tevékenységek a testrészek megismerését célozva
- meghatározott testrészekre koncentráció
- valamilyen tárgy testrészével érintve

•Testséma fejlesztés, személyi zóna alakítása

- oldalság, jobb és baloldali zónájának alakítása
- a test elülső és hátsó zónájának alakítása
- függőleges zóna
- tárgyakkal viszonyított testhelyzet

•Testséma fejlesztése, testrészek ismerete, begyakorlása a testrészek mozgásával

- lábak és része
- lábfej és részei / finom motorika is /
- ujjak / finom motorika is, levezető gyakorlatok /

•Percepciófejlesztés, vizuális észlelés fejlesztése

- vizuális ritmus játékidőben
- alakítás, formaállandóság

•Térpercepció, térbeli viszonyok

- saját test elhelyezése a térben
- irányok megtalálása a térben
- test mozgása megadott irányba
- keresztcsatornák fejlesztése

•Verbális fejlesztés

- testrészek
- térirányok

-mozgatás módjai, szakszavak

b, Az óvónő feladatai

- Óvodába kerüléskor a gyermek test képességeinek felmérése.
- Biztonságos, esztétikus környezet kialakítása.
- Eszközök biztosítása.
- A gyermek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembe vétele.
- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, sok gyakorlással, a mozgáskézségek alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése. / kondicionális, koordinációs /
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

c, A fejlődés jellemzői

- Növekszik teljesítőképességük.
- Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé válik.
- Fejlődik tér- és időtájékozódó képességük.
- Megszeretik és igénylik a mozgást.
- A természetes járást ütemes járással váltakoztatják.
- Labdát vezetnek helyben, kislabdát hajítanak távolba.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.

A mozgásfejlesztés és az egészséges életmódra nevelés speciális lehetősége a vízhez szoktatás és az úszás alapelemeinek megismertetése:

A tárgyi felszereltségnél kiemeltük, hogy a bázis óvodában egyedülálló lehetőségünk lenne a gyermek mozgásfejlődését szolgáló vízhez szoktatást megvalósítani. A fedett uszoda ill. medence évek óta nem funkcionál, de mi ennek ellenére szülők igényeit is kielégítve megteremtettük ennek feltételeit, melynek vannak negatív vonásai is. A gyermekeket utaztatjuk, anyagi vonzata a szülőket terheli, így nem tudják biztosítani a gyermek számára az esélyegyenlőséget, csak az jár uszodába,

akinek a szülei tudják vállalni a költségeket. A fedett medencében minden kisgyerek megismerkedhetne e fontos területtel is.

A vízhez szoktatás lényege és jelentősége abban mutatkozik meg, hogy az uszodák nem túl nagy jelentőséget tulajdonítanak e fontos momentumnak, az úszásoktatással foglalkozók rögtön eredményt szeretnének produkálni. Az úszásoktatásnak fiziológiai, érési feltételei vannak, melyek a 6. életév elérésére datálhatók. Az óvodáskorban csak vízhez szoktatásról beszélhetünk, melynek célja a víz, mint új közeggel való megismerkedés, megszerettetés, ezáltal az úszásoktatás feltételeit megteremtve.

El kell érni, hogy a gyermekek a vízben ugyanolyan otthonosan mozogjanak, jól érezzék magukat, mint a szárazföldön. Tulajdonképpen egy alkalmazkodási folyamat, az eddig nem ismert közeg és a gyermek szervezete között. Ismert és köztudott a víz edző hatása, de ennek előfeltétele az alkalmazkodás. Olyan tulajdonságokkal ismertetjük meg a gyermeket, amellyel eddig, ha találkoztak is nem igazán, hívta rá fel senki a figyelmüket. Ahhoz, hogy később mozgáselemeket, technikát taníthassunk, ismernie kell a gyermeknek a víz tulajdonságait, el kell sajátítani az új környezeti viszonyokat és nem utolsó sorban el kell, oszlatni a gyermek félelmeit.

Nem egyszerű megszokni a vízben a mozgást:

- Meg kell ismerni a könnyedség érzését a vízben.
- A ki és belégző izmok másképp működnek.
- A mozgások gátoltsága.
- A szervezet védekező reflexei.
- A szárazföldön végzett mozgások másképp működnek a vízben.
- Egyensúlyi helyzet.
- A víz hőmérséklete.

Két nagyon fontos tényező határozza meg a vízhez szoktatás szemléletét és eredményességét:

- Igényesség, a vízhez szoktatás minden alapgyakorlatát nagyon pontosan, precízen kell kidolgozni.
- Vonzóvá kell tenni a környezetet, az uszodát, a tevékenységi formát.

A környezet, a mozgás, a víz és a pedagógushoz való kötődés nem csupán érzelmi állapotot jelent, hanem egy kedvező motivációs bázist is a későbbi mozgástanuláshoz.

A vízhez szoktatás tényezői:

•*Tárgyi feltételrendszer:*

- uszoda helyiségei, mosdó, wc.
- medence, vízellátottsága vízforgató rendszerrel van-e ellátva / takarékoság /
- víz hőfoka, tisztasága.
- megfelelő időkeret.
- gyermek életkorának megfelelő eszközök, melynek kettős funkciója van:
 1. figyelemelterelés a félelelről.
 2. segítés, könnyebb helyzetek megteremtése.

•*Személyi feltételrendszer:*

- a pedagógus szakmai felkészültsége.
- a pedagógus személyisége, ismerje a gyermekeket, egyéni fejlettségi szintjüket, érzelmi világukat, érdeklődési körüket.
- a gyermek személyéhez kötődése.
- a gyermek tudásvágya.
- motiváció.
- pedagógus-gyermek közti bizalmi kapcsolat.
- sikerélmény.
- játékosság.

Vízhez szoktatás helye az uszásoktatásban

- Sokoldalúságra törekvés.
- Fokozatosság betartása, életkori sajátosságok figyelembevétele.
- Vízhez szoktatás nem csak a kis vízben, hanem a mély vízben is.

VI. Óvodánk hagyományai, speciális szolgáltatásai

Nevelőmunkánk során mindig gondot fordítottunk hagyományaink őrzésére. A továbbiakban is törekszünk erre, hiszen az ismeretek közvetítésével a közösen átélt élményekkel tudjuk lerakni a gyermekben a hazaszeretet csíráját, megalapozni a természetes műveltséget, nemzeti és népi hagyományaink ápolását, továbbvitelét. Jelentős szerepe van óvodánk sajátos arculatának kialakításában.

- Ünnepeket, ünnepélyeket igény szerint a családdal közösen tartjuk: *Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák napja, nagycsoportosaink búcsúztatása – ballagás.*
- Március 15. nagycsoportosaink közös megemlékezése a Kossuth szobornál.
- Húsvét ünnepe a hozzákapcsolódó népszokásokkal.
- Májusfa készítése.
- Pünkösdőló játékok.
- Gyermeknapj játékok délelőtt – változatos programok (mozgásos és egyéb)
- Kirándulások középső- és nagycsoportosoknak (célunk minél több időt a szabadban tölteni mozgással és a természeti környezet megismertetésével)
- Kihívás napja- játékos sportvetélkedők a szomszédos óvodákkal közösen.
- Óvodástábor Bernecebarátiban nyaranként.
- Évente több alkalommal a Kossuth Lajos Általános Iskolában teszünk látogatást és ismerkedünk a könyvtárral.
- Almaszüret, szüreti bál.
- Öregek otthonának látogatása, ajándékkészítés, műsor.

Hagyományaink körét bővítjük a kerület helytörténeti múltjának megismertetésével (népszokások ápolása, tárgyi emlékek, történések, népviselet, népi mesterségek, múzeum)

Óvodánk speciális szolgáltatásai:

- Úszásoktatás
- Játékos tartásjavító gyermektorna
- Korcsolya
- Játékos nyelvoktatás
- Hitoktatás

VII. Óvodánk kapcsolatrendszere

Óvodáink optimális működése és fejlesztése érdekében, jövője alakításában fontos szerepe van a jó kapcsolatok kiépítésében.

Család -óvoda

A rohanó életvitel, az egyre nehezebb gazdasági helyzet mind több terhet ró a szülőkre, így egyre kevesebb idő jut a gyermekekre. Igyekszünk kompenzálni ezt a hiányt, az óvodáink adta lehetőségekkel. Fontos, hogy a szülők biztonságban tudják gyermekeiket intézményeinkben, s nyugodt szívvel végezdhessék napi teendőinket.

A gyermekek egészséges fejlődése, nevelésünk eredményessége szempontjából meghatározó, hogy a szülők és óvoda pedagógusai között egy kölcsönös bizalmon alapuló őszinte és együttműködő kapcsolat alakuljon ki.

Legyen feladatunk a szülőkkel megértetni azt, hogy a nevelés elsődleges színtere a család, gyermekek nevelésében mi társak, partnerek vagyunk. Segítő, támogató szándékú munkánkat a legjobb tudásunk szerint végezzük a gyermekek fejlődése érdekében.

A családdal való kapcsolat kialakítása már a gyermekük óvodába lépése előtt megtörténik. Minden új családot meglátogatunk, hogy megismerjük körülményeiket, szociális, kulturális, emberi, érzelmi viszonyait, szokásrendjét. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedhessenek az óvodával, óvónóikkal, dajkáikkal.

A *családlátogatások* alkalmával törekszünk a nevelés összhangjának megteremtésére.

*Szülői értekezletek*et évente több alkalommal tartunk tájékoztatást, ismeretnyújtás céljából.

A *fogadó óra* elősegítheti az együttnevelés lehetőségét, mélyítheti a szülők és az óvodapedagógusok kapcsolatát.

További lehetőségeink a kapcsolattartásra:

Napi kapcsolat,

Nyílt napok,

Közös programok.

Egyéb kapcsolataink:

Tovább kívánjuk ápolni *kerületünk Önkormányzatával*- óvodáink fenntartójával eddig kialakult kapcsolatunkat.

Rendszeres kapcsolatot szeretnénk továbbra is fenntartani a **Pedagógiai Központtal**. Igényeljük munkáját mind szakmai, mind a szolgáltatás területén. Számítunk **szaktanácsadóink** véleményére, segítő munkájára.

Tovább szorgalmazzuk a jó kapcsolat fenntartását a **társintézményekkel**, megkönnyítve az átmenetet a gyermekek számára:

Bölcse: tájékozódni kívánunk az óvodánkba érkező gyermekekről (szociális háttérneveltségi szint – fejlettség)

Iskola: évek óta jó kapcsolatot tartunk a szomszédos Kossuth Lajos Általános Iskolával (iskolalátogatás- könyvtárlátogatás- közös programok, műsorok- összevont szülői értekezletek).

A jó nevelő munkánk érdekében szükségesnek tartjuk a **Nevelési Tanácsadóval** kialakult kapcsolatunk további ápolását, erősítését, hatékonyabb kihasználását. Segítségükre építünk egy-egy nevelési probléma megoldása, a gyermek fejlődése érdekében.

Óvodáink **logopédusaival** közvetlen, folyamatos a kapcsolatunk. A napi találkozás lehetővé teszi, hogy tapasztalatainkat kicseréljük, megbeszéljük a szükséges teendőket.

Gyermekvédelmi munkánk során kapcsolatot tartunk a gyermekvédelmi rendszerhez tartozó intézményekkel, elsősorban a **FIÓKA Gyermek- és Ifjúsági Szolgálattal**.

Óvodáinkba járó gyermekek intézményen belüli egészségügyi gondozását az **orvos** és a **védőnő** látja el. Igyekszünk a velük való kialakult jó és rendszeres kapcsolat fenntartására (hetente). Kapcsolatot tartunk kulturális intézményekkel. A kerületben működő **Csokonai Művelődési Ház** rendezvényein aktívan részt veszünk (bérlet, tanfolyamok, kiállítások)

VIII. A helyi óvodai program bevéálásának vizsgálata

I. Bevezetés

„J.M. Jurán a minőségügy egyik úttörője az Amerikai Minőség szabályozási Társaság 1994. Május 24-én megtartott kongresszusán a XX. századot a termelékenység évszázadának nevezte és úgy vélte, hogy a XXI. századot a minőség évszázadának fogják nevezni. ”
(Szakképzési Szemle 1999/1.51. o.)

A közoktatás régi rendszerében nem volt igazán szükség és lehetőség sem a minőségbiztosítás óvodai és iskolai rendszerének kidolgozására. Az utóbbi évek változásai megszüntették ugyan a minőség – ellenőrzés hagyományos formáit, de még nem hozták létre az új minőségbiztosítási technikákat.

Az 1990-es évek végén a „minőség” kérdéskörének figyelemmel kísérése, jelentésének megfogalmazása, tartalmának fejlesztése, folyamatos biztosítása az óvodák és iskolák működésének szerves részévé kell, hogy váljon. Nem elegendő az óvodának és az iskolának egyszer, vagy néhányszor kiemelkedő teljesítményt nyújtaniuk, a színvonalas működést folyamatosan garantálniuk kell.

II. Minőségbiztosítás

1. Fogalma, rendszerei

A minőségbiztosítás olyan elvárás rendszer, amely a pedagógiai folyamatot tudatosan állandóan, jó színvonalon biztosítja.

-Minőség – ellenőrzés: az ellenőrzés egyrészt belső funkció, melynek csak egyik feladata a megfelelés ellenőrzése, másrészt van ugyan külső ellenőrzés, de igazából visszajelzés szerepét teljesíti, azaz megtudjuk, hogy jól működünk-e.

-Minőség – értékelés: a kitűzött célokat veti össze a működés mérhető eredményeivel. Az értékelés és így az intézményértékelés szigorú céloknak alárendelt eszköz. Mélni és értékelni azt, akkor és ott és annak lehet, aki információt akar megtudni a további tevékenységek megtervezéséhez, vagy az eddigi konkrét tevékenységéről kíván visszacsatolást.

-Minőség – biztosítás: az intézmény minőségi szolgáltatást nyújt, ha folyamatosan és panaszmentesen kielégíti használóit, és azt nyújtja mennyiségben és jellemzőit tekintve, amit ígért. Óvodában ez a Helyi Óvodai Programban tükröződik.

A minőségbiztosításhoz szükséges az óvoda belső működésének összerendezése, a dokumentációs rendszer kiépítése és a belső auditorok léte.

Kulcsprobléma a tervezés

A tervezés a „hogyan” kérdéseire keresi a választ, és egyben lépést tesz a ciklus következő végrehajtási és ellenőrzési pontja felé is, hiszen ezek is a terv részét képezik. A terv ugyanis a meghatározott célhoz végrehajtandó feladatokat rendel, amelyek végrehajtását majd folyamatokban kell értékelni, ellenőrizni. A cél egy problémára, egy problémás területre irányuló pozitív válasz. A probléma természetét tekintve három típusal állhatunk szemben:

-kreatív probléma

-fejlesztési probléma

-korrekciós probléma

2. Projekt a szülők elégedettségének vizsgálatára

Kossuth nev. Okt. Közp.	Cél: Szülők elégedettségének vizsgálata	Vezető: Károly Lászlóné	Csoporttagok: Dudás Gizella Magyar Tamásné	Ellenőr: Bekó Györgyné	Dátum: 2000.02. 01.	Verzió:1/3.
Sorsz.	Feladat	Felelős	Sikerkritérium	Költség/technika	Határidő	Ellenőrzés
1.	Kérdőív megszerkesztése	Dudás	Próbakérdőív	Számítógép, nyomtató	2000. 04. 07.	
2.	Próbakérdés	Magyarné	Interjú a nehézségekről	Számítógép, nyomtató	2000. 04. 11.	
3.	Korrekció	Károlyné	A próbakezdés során felmerült hibák javítása	Számítógép, nyomtató	2000. 04. 14.	
4.	Sokszorosítás	Magyarné		A/4 fénymásolás, 300 l	2000. 04. 18.	
5.	Kiküldés	Magyarné	Eljut a szülőkhöz		200. 04. 21.	
6.	Begyűjtés	Dudás	Min. 70 % visszaérkezik		2000.04. 25.	
7.	Adatrögzítés	Károlyné	Adatok pontos rögzítése	Számítógép, nyomtató	2000. 04. 28.	8.
8.	Számítógépes feldolgozás	Dudás	Vélemények rendezése	Számítógép, nyomtató	2000. 05. 05.	
9.	Eredmények értelmezése	Dudás	Az adatok összegzése	Számítógép, nyomtató	2000. 05. 12.	
10.	Nevelőtestületi értekezleten az adatok megvitatása	Károlyné	Legfeljebb 3 problémakör megnevezése	Papír, filctoll	2000. 05. 15.	
11.	Feladattervek a problémákra	Károlyné	3 új feladatterv készül	Papír	2000. 05. 30.	
12.	Visszajelzés a szülőknek az eredményekről és tervekről	Dudás	Megismertetni a szülőket az eredményekkel és a tervekkel	Szórólap sokszorosítás, fénymásolás	2000. 06. 08.	

III. Programunk küldetésnyilatkozata, óvodánk sajátos arculata

Helyi Óvodai Nevelési Programunk az „Óvoda a sikerért” címet viseli, melyet 1999. őszén a kiscsoportban indítottunk be. Hisszük és valljuk, hogy a gyerekek életkori sajátosságából adódó tevékenységi forma a játék és a mozgás tudatos, szervezett pedagógiai ráhatással olyan irányba terelhető, hogy elősegítsék egy testileg, lelkileg ép, egészséges, érzelemgazdag gyermeki személyiség kibontakozását. A játék és a mozgás adta sokoldalú lehetőségeket kihasználva, gazdag tapasztalatszerzés és megismerés útján kívánjuk gyermekeinket felkészíteni az iskolai életre. A mozgás komplexitása abban rejlik, hogy általa szereznek információt az őket körülvevő világról. Ezért választottuk programunk kiemelt feladatának a mozgást és a közvetlen és tágabb környezetet megismerését és védelmét. Olyan óvodát szeretnénk, ahol a nevelésünk a gyermeki személyiség teljes kibontakozására törekszik, ahol a gyerekeket különleges védelem illeti meg, figyelembe véve mindenek felett álló érdekeit.

„Minden gyermek egyedi
és mint ilyen joga van elvárni
személyisége tiszteletben tartását.
Szüksége van arra, hogy a saját
ritmusának megfelelően éljen és pihenjen,
joga, hogy ne legyen tiszta és tökéletes, joga van hibázni.
Szüksége van a feltalálásra és alkotásra,
szüksége van esztétikai érzelmekre,
joga van bármiféle tudás megszerzésére.”

(Celestin Freinet)

Az óvodáinkba járó gyerekek többsége lakótelepen éli mindennapjait, ezért számukra a mozgás – a környezet, és a természet megismerésének lehetősége korlátozott.

Szociokulturális felmérések alapján a szülők egész napos elfoglaltsága és munkanélküliségéből adódó anyagi források hiánya, valamint a média káros hatása már az óvodás korban észrevehető és mindezek az örömteli mozgás lehetőségtől fosztják meg gyermekeinket. Feladatunk, hogy a mozgás és a természet szeretete, védelme épüljön be a gyerekek tevékenységébe, váljon természetes igényükké, szokásukká.

IV. A Helyi Óvodai Nevelési program feltételeinek felülvizsgálata

1. Tárgyi feltételek:

A program kidolgozáskor figyelembe vettük mindkét óvoda meglévő eszközeit, melyet kiegészítettünk azzal a megjegyzéssel, hogy fejlesztésre szorul. A vizsgálat arra kell irányuljon, hogy a fejlesztést megelőzően elegendők voltak – e ezek az eszközök a megvalósításhoz, nem szenved – e csorbát a program tartalma. Folyamatos vizsgálatot igényel a fenntartó által biztosított finanszírozási feltétel.

2. Személyi feltételek

Az óvoda állandósult belső továbbképzési módszerrel működik, melynek programja az utóbbi két évben a helyi program kiemelt feladatira épült. A meglévő munkaközösségek programjait is ennek rendeltük alá, kiegészítve olyan lehetőségekkel, hogy a tervezést is vizsgálat alá vessük. A mozgásfejlesztés korszerű módszereit és lehetőségeit a program kidolgozója Dr. Tóthszőlősiné Varga Tünde gyakorlati bemutatóiból tanulhattuk. A természet megismerésére és védelmére nevelés továbbképzési lehetőségeit a kerületben belül működő referencia óvodában tudjuk megvalósítani, de az utóbbi években felsőfokú képzésben résztvevő óvodapedagógusainak is nagyon sok új lehetőséget ismertek meg, melyet házi bemutatók keretén belül adtak tovább. Vizsgálat tárgyát kell képezze a továbbképzés lehetősége. Erre a kapcsolatfelvétel mutatkozik jó lehetőségnek, olyan óvodákkal felvenni a kapcsolatot, akik hasonló program alapján dolgoznak, vagy programjuk választható programként megjelent. A tapasztalatok elemzése, majd gyakorlati kipróbálása hozhat előrelépést. Feltételként a program megvalósításához megjelöltük a meglévő pedagógusok továbbképzésének lehetőségét és speciális fejlesztését. Szükséges és elengedhetetlen a folyamatos önképzést biztosítani megfelelő szakirodalommal.

3. Irányításra vonatkozó feladatok

- az igazgató egyszemélyi felelőssége, döntései, koordináció munkája
- munkaközösségek, minőségi körök létrehozása, feladatainak meghatározása a cél és feladat tükrében
- felelősök rendszerének átszervezése

- pályázatok, továbbképzések lehetőségeinek felkutatása
- gyermekvédelmi feladatok koordinálása
- szakmai információáramlás hatékonyabb kiépítése

V. A Helyi Óvodai Nevelési Program Folyamat vizsgálata

1. A gyerekek fejlődésének vizsgálata

Közös elvek kidolgozása, hogy milyen területekre terjedjen ki a vizsgálat.

- Testi nevelés területén: szükségrendszer, természete mozgásigény, testi fejlettség, alapszokásrendszernek való jártaság.
- Érzelmi nevelés területén: szocializáció alapjai, szociális, esztétikai, erkölcsi érzelmek, család – óvoda kapcsolata.
- Értelmi nevelés területén: érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, beszéd és kommunikáció.

A vizsgálat módszerei, eszközei:

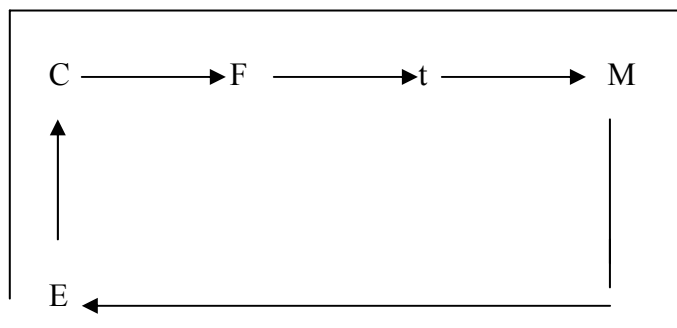
- Humanisztikus módszerek. Megfigyelés, beszélgetés, mérés.
- Fejlettségmérő lapok.

Az eredmények értékelése:

- A csoportvezető óvónők elemzik a gyerekek fejlettségi mutatóit, értékelik és meghatározzák a fejlesztés ütemét.
- A vezetők és külső szakember bevonása a kontroll vizsgálatokba.
- Annak vizsgálata, hogy a fejlődés jellemzői mutatkoznak-e az eredményekben.
- Az iskola visszajelzései.
- A szülők elégedettsége.

2. A Helyi Óvodai Nevelési Program bevalásának vizsgálata a gyakorlatban

•A vizsgálat modellje:

Azt vizsgáljuk, hogy a Helyi Óvodai Programban jól kidolgozott pedagógiai struktúra logikája meghozza-e a várt eredményt. Céljaink által meghatározott feladatok érvényesülnek-e a gyermekek tevékenységében, találkoznak-e az óvónők módszertani szabadságában. A gyermekek fejlettségi mutatói meghozzák-e a várt eredményeket.

1. A nevelés alapvető kereteinek vizsgálata

1. Gondozás

A gyermek komfortérzetével kapcsolatos mindennapi tevékenységek és az óvónő által meghatározott feladatok megfelelnek-e annak a célnak, hogy a gyermekekben – családi szokáshoz igazodva – kialakuljanak az alapvető igények, a helyes életritmus.

2. Ézelmi biztonság és szocializáció

- Megfelelőek-e az óvoda beszoktatási szokásai?
- A játék megszervezése biztosítja-e a konfliktusmentes társas kapcsolatok fejlődését?
- Az óvónő, mint első számú modell, hogyan motiválja a gyerekeket?
- Az óvoda hagyományai és szokásai erősítik-e a közösségi érzést a gyerekekben?
- Kialakultak-e baráti kapcsolatok, az egymás iránti szeretet, segítségnyújtás, ézelmi biztonság?
- Ezek a részfeladatok meghozzák-e azt az eredményt, hogy a gyerekek ézelmileg kiegyensúlyozottá váljanak?

- A cél elérésében a családok milyen szerepet vállalnak?
- A gyerekek tevékenységi formáinak vizsgálata?

1. Játék

- Kialakította-e az óvónő a csoportban az életkornak megfelelő játéklehetőségeket?
- Megfelelőek-e a feltételek?
- Biztosított-e a játék folyamatossága?
- A lehetőségek és a fejlesztés eredményeként megjelennek-e a játékfajták a gyermekek játékában?
- Megjelenik-e a tudatosság az óvónő játékirányító szerepében?

2. Munka

- A munka jellegű tevékenységek rendszeres gyakorlása során biztosítottak-e a feltételek?
- Milyen az óvónő motivációs készsége?
- Érvényesül-e fokozottság, folyamatosság, rendszeresség elve?
- Betölti-e személyiségformáló funkcióját?
- Az eredmények megfelelnek-e a fejlődés jellemzőinek?
- Képes-e az óvónő a gyerekeket megtanítani a munka egyes fázisaira és kellő türelemmel gyakoroltatni, az egyéni sajátosságokat figyelembe véve?

3. Tanulás

- Keresi-e az óvónő azokat a módokat, hogy a tanulás közvetlen tapasztalatszerzésen alapuljon?
- Tudatosan használja-e a komplexitás lehetőségeit?
- Dominál-e kötetlen, játékos forma?
- Figyelembe veszi-e a fejlődés egyéni sajátosságait?
- Mennyire használja az óvónő a korszerű módszereket és eszközöket?
- Megvalósul-e a fokozottság elve?
- A pedagógiai eredményesség vizsgálata, minőségi körök a minőségbiztosítás folyamatában

2. A mozgásfejlesztés eredményességének vizsgálata (második minőségi kör)

- A gyerekek természetes mozgáslehetőségeinek kiaknázása mellett, milyen mozgáslehetőségeket tud biztosítani az óvónő a speciális fejlesztés érdekében?
- Mennyire tartja szem előtt az óvónő a gyermekek egyéni fejlettségi szintjeit?
- Milyen eredményességgel tudja alkalmazni a korszerű mozgásfejlesztő eszközöket?
- Tapasztalatok elemzése, értékelése.

3. A környezet megismerésére és védelmére nevelés (harmadik minőségi kör)

- Fő feladata az új lehetőségek felkutatása, melyek lehetőséget adnak az óvónőnek, hogy a gyermek még szorosabb kapcsolatot alakíthasson ki a társadalmi és a természeti környezettel.
- Milyen az óvónő módszertani kultúráltága, milyen programokat ismer, melyiket használja szívesen és milyen hatékonysággal.
- Hogyan tudja alkalmazni a komplexitás eszközét?
- Milyen lehetőséget biztosít az óvónő az anyanyelvi nevelés lehetőségére?

4. Menedzsment, mint minőségi kör

- Innovatív óvónők motiválása (erkölcsi, anyagi), akik részt vesznek a vizsgálat lebonyolításában és elemzésében.
- Milyen szintű a pályázat színvonala, milyen hatékonysággal érik el az eredményt?
- Az óvodavezető milyen szinten követi a vizsgálat menetét, tudja-e biztosítani a feltételeket?
- Milyen eszközöket használ fel hatékonyan a vizsgálati eljárás során?

5. Család – óvoda kapcsolatát vizsgáló minőségi kör

- Melyek a család – óvoda kapcsolatának kialakult formái?
- Milyen eredményes a beszoktatás módja, melyik viseli meg kevésbé a gyerekeket?
- Mennyire közreműködők a szülők az óvodával?
- Milyen igényeik vannak a családnak az óvodával szemben?
- Eleget tudunk-e tenni a szülői igényeknek?
- Milyen szociológiai háttérrel rendelkeznek a családok?

- Milyen módszerrel tudja az óvónő megvalósítani a felzárkóztatás lehetőségét?
- Milyen a gyermekvédelmi esetek aránya, milyensegítség tud biztosítani az óvoda?

6. Az iskolára való felkészítés hatékonyságát vizsgáló minőségi körök?

Személyiséglapok, fejlettségmérő lapok elemzése, értékelése.

- A következtetések levonása arról, hogy a Helyi óvodai programban megfogalmazott fejlettségi mutatók megfelelően tükröződnek a gyermekek fejlettségében, iskolai alkalmasságában.
- Iskolai alkalmatlanság okainak vizsgálata.
- Milyen az óvónők és a tanítók kölcsönös tapasztalatszeréje.
- Mennyire hatékony a nevelési tanácsadó és a pszichológus munkája e folyamatban?

VI. A vizsgálat befejezése, elégedettségi szintek mérése

1. A fenntartó elvárásai

- Tudja-e a programot finanszírozni?
- Megfelel-e a nevelési évről készült beszámoló minősége, értékelhető-e a munka?

2. Szülők elégedettsége

- Kérdőívek elemzése, feldolgozása.
- Visszajelzések elemzése, értékelése.
- Évközi fluktuáció okainak elemzése, értékelése.
- Beiratkozáskor milyen szempontok dominálnak?

3. Az óvoda dolgozóinak elégedettsége

- Az igazgató összegző értékelése, beváltak-e azok a szükséges változások, amelyet a Helyi óvodai program bevezetése igényelt?
- Megfelelő-e szakmai információáramlás, óvodákon belül, óvodák között?

- Hatékonyan működik-e a felelősi rendszer?
- A minőségi körök munkája és eredményeik felhasználhatók-e a mindennapi gyakorlatban?
- A dolgozók szakmai munkakapcsolatára milyen hatással volt a Helyi óvodai program bevezetése (nevelőtestület összhangja, dajkák, technikai dolgozók elégedettségi szintje)
- Külső szakemberek visszajelzései.

4. Társintézmények elégedettségi szintje

- Az óvoda arculatának pozitív megítélését segítette-e?
- Erősödött-e a társintézményekkel való jó kapcsolat?
- Iskolák visszajelzései az iskolai alkalmassági színvonaláról.

VII. Ütemezés

1999/2000. tanév

A Helyi óvodai program beindítása az új kiscsoportban, 2000. március – május, kerete nevelőtestületi értekezlet.

Csoportszervezés, óvónők kiválasztása, közös alapelvek meghatározása, minőségi körök kialakítása, dokumentáció egységes formáinak megbeszélése.

2000/2001. tanév

Csoportszervezés felmenő rendszerben, minőségi körök megbeszélései negyedévente: részeredmények elemzése, hiányosságok, hibák dokumentálása (alternatívák kidolgozása)

Folyamatos önelemzés, a tapasztalatok értékelése, összehasonlítása a tanév végén.

2001/2002. tanév

Iskolaérettségi mutatók vizsgálatát elemző minőségi kör megalakítása. Fejlettségi mérőlapok kiértékelése, iskolaérettség felmérése. Az óvodavezető kontroll vizsgálatai, tanév végén átfogó, globális értékelés, a felmenő rendszerben már a Helyi óvodai nevelési program szerint működő csoportok eredményeinek összehasonlítása, feldolgozása.

2002/2003. tanév

Felmérések, kérdőívek elkészítése, az elégedettségi szint felmérése az óvodát igénybevevők részére.

A Helyi óvodai nevelési program bevalásának végső elemzése, az esetleges módosítások a fejlesztés lehetőségeinek megfogalmazása.

2003/2004. tanév

A módosított Helyi óvodai nevelési program beindítása.

IX. Helyi programunk költségvetése**1999/2000-es nevelési év**

I. Egészséges életmód			
1. Gondozás, higiéné		1.560.000 Ft	
2. Kultúrált étkezési szokások			
II. Játék			
1. Csoportszobai játék		700.000 Ft	
2. Udvari játék		250.000 Ft	
III. Tanulás			
1. Foglalkozási eszközök			
•Vizuális nevelés eszközei			
•Zenei nevelés eszközei			
•Irodalmi nevelés eszközei		625.000 Ft	
•Környezeti nevelés eszközei			
•Testi nevelés eszközei			
•Anyanyelvi nevelés eszközei			
2. Munkajellegű tevékenység eszközei			
IV. Egyéb			
•Könyv		120.000 Ft	
•Edényzet pótlása		60.000 Ft	
•Bútor – textília pótlása		400.000 Ft	
V. Helyi programunkhoz kapcsolódó speciális személyi és tárgyi feltételek			
•Mozgásfejlesztő eszközök (Wesco		160.000 Ft	termékek)
•Szabadban történő mozgás, természeti			
Környezet megismerése, kirándulások		63.000 Ft	
(autóbusz). Óvodánként évente 2-3			
alkalommal.			
•Pedagógus továbbképzés (fejlesztő		60.000 Ft	
Pedagógus) 1 fő/ 1 év			
•Fedett uszodánk felújítása	LARING Mérnöki		
	Iroda terve szerint:		
		4.468.000 Ft	

Helyi programunk költségvetés tervezete az 1999/2000-es nevelési évre vonatkozik, a tervezet készítéséhez az 1998/1999-es év intézményi költségvetését vettük alapul. A folyamatos áremelkedés miatt csak egy évre készítettük el a helyi program költségvetését, mert öt év távlatában az infláció mértékének alakulása bizonytalan.

Helyi programunk költségvetése (1999-2003.)

Módosítás
Óvodai alapellátáshoz szükséges anyagok és eszközök
(eszköznorma szerinti szükséglet)

	1999	2000	2001	2002	2003
I. Egészséges életmód	1275000	1275000	1275000	1275000	1275000
1. gondozás, higiéné					
2. egészséges, tiszta környezet					
II. Játék					
1. Csoportszobai játék	500000	500000	500000	500000	500000
2. Fejlesztő játék	200000	200000	200000	200000	200000
3. Udvari játék			250000	250000	250000
III. Tanulás					
1. Foglalkozási eszközök vizuális nevelés eszközei zenei nevelés eszközei irodalmi nevelés eszközei környezeti nevelés eszközei testi nevelés eszközei anyanyelvi nevelés eszközei	625000	625000	625000	625000	625000
2. Munkajellegű tevékenység eszközei					
3. Óvodatanuláshoz szükséges szakmai anyagok (könyv, kazetta)	120000	120000	120000	120000	120000
IV. Helyi programunkhoz kapcsolódó speciális személyi és tárgyi feltételek					
1. pedagógus továbbképzés (fejlesztő pedagógia)	60000	60000	60000	60000	60000
2. programfejlesztő továbbképzés	20000				
3. mozgásfejlesztő eszközök (Wesco termékek)	160000				
Magnetofon		32000	32000	32000	
V. alapellátáshoz szükséges hiányzó eszközök	400000	400000	400000	400000	400000
1. edényzet					
2. bútor, textil					
3. hangszer					
Összegezve:	3360000	3212000	3462000	3462000	3430000

5 évre összesen: 16926000 Ft.

A tervezett 5 évre szóló összegzés az áremelkedést és az inflációt nem tartalmazza.

Helyi óvodai programunk költségvetéséhez a következőket vállaljuk:

Szülők – vállalatok szponzorálási lehetőségeinek felkutatása

Pályázatokon való részvétel

Egyéb források felkutatása, felhasználása

Óvodáink alapítványainak bevétele.